The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena,
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill.,
60104, U. S. A.
WEDNESDAY, NOVEMBER 17, 1965.

LATVIJA AMERIKĀ

92. N-RS. TREŠDIENA, 1965. GADA 17. NOVEMBRIS 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apRūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave, Bellwood, Ill., 60104, U. S. A
tālrunis 544-4278

Kārlis Kurbads

18. novembra junda Brāļu kapos

*Brāļu kapi tumsā tīti,
Nedegs tur svētuguns šovakar,
Sveši varmākas, nākot no rītiem,
Altāros naģenes kar . . .*

*Sanāksim kopā, māsas un brāļi,
Mēs, kas projām no dzimtenes tāli,
Uzcelsim altārus tad savās sirdīs,
Iedegsim ugunis varenas, spožas.
Nespēs nekāda tumsa ko dzēst.
Latvija mirusi nav vēl un nemirs,
Mūžam tā paliks un mūžam tā dzīvos,
Viņu — mīlo, ja glabāsim svētu,
Ieslēgtu dziļi domās un sirdīs.*

*Apausim kājas un celsimies, brāļi,
Šovakar savu tēvzemi skatīt,
Skatīt kaut tumsā kapus varoņiem,
Aizgāja cīņā kas, nolika galvas
Volchovas purvos un Kurzemes laukos.
Atminiet, godiniet šovakar vīrus,
Latvijas vārds kam bij svētāks par visu.*

*Un lūk! Lūk, tumsa pašķiras
Viss gaismā iedegas!
Plēš vējš no kapiem miglas vālu,
Kas smags kā līķauts blāv,
Un raugies, brīnies, zemē tālā
Viss senā spožumā tur stāv:*

*Mirdz svētku uguns zeltā Brāļu kapi,
Dreb vieglā vējā sveču liesmu plīvs.
Un pieceļas no kapiem veļu pulki;
Kas miris gulējis, top atkal dzīvs.*

*Un piebiedrojas varoņi un vīri
Šai svētku naktī karotājiem šiem:
No zvaigznēm kāpj un aizmūžības senas
It visi reiz par Latvi kritušie.*

*Ar kaugurniekiem kopā piektā gada ļaudis,
Tur Viesturs, Kalpaks, Briedis, Nameitis,
Par Latviju, tās likteni neviens nav snaudis,
Tur Veiss un Aperāts un Kārlis Ulmanis.*

*Un pulks pēc pulka nāk un rindā stājas,
Kā liela upe viņu gājiens šalc,
Pie pleca plecu liek un līdzinājas,
Kur atviz brīvi karogs sarkanbalts.*

*No Ziemas svētku kaujām vecie strēļki
Ar baltiem pārvalkiem pie svētuguns iet pār's,
Tiem brūces krūtīs krāso sārtu neļķi,
Un viņiem piebiedrojas leģionārs.*

*Kad torņi pamalē dun pusnakts stundu,
Tie savus karogus pret Mātes tēlu liec —
Par Māti Latviju tur notur jundu
Ir vecais strēlnieks, baskājs kalpakiets.*

*Sauc balss no aizmūžiem pēc vārda vārdus,
Un atbalss atsaucas: „Te es, un es, un es."
Spindz ložu spiets, dzird lielgabalu dārdus,
Deg kara liesmās atkal pamales.*

*„Mēs Mātei Latvijai reiz devām sirdis,
Pie viņas kājām galvu nolikām.
Ak dzīvais, uzklausies un, dzīvais, dzirdi,
Nekad mūs neizdzēs no savām atmiņām!*

*Lai kādā svešumā vai tēvuzemes malā
Tev tavu izpostīto dzīvi celt,
Vēl tava cīņa nav un nebūs galā
Un cīnies tā, lai mūsu upuris nav velts!"*

*Un pēkšņi klusums. Šalkošana norimst
Viss sastingst mierā brīdī svinīgā.
Pār galvām atsegtām aug tūkstošbalsīgs koris,
Pret sirmo Rīgu ceļas spēkā varenā.*

*No Volchovas, no Džūkstes, Perekopa,
No Raktes leišos, senās Zemgales,
No Nāves salas saplūst balsis kopā
Un pāri klajiem lūgsnas vārdus nes:*

*„Dievs, svētī Latviju,
Mūs dārgo tēviju,
Svētī jel Latviju,
Ak, svētī jel to!"*

E. Damberga zīmējums

KAROGS SARKANBALTISARKANS VĒJOS ATRAISĪJIES SKREJ . . .
— — —
UN IET MIRUŠAIS UN DZĪVAIS, KURP SAUC KAROGS DĪVAINAIS . . .

(No Ed. Virzas „Karogs")

Kur palika latviešu reprezentanti Ņujorkā?

Slēdzot šim LA numuram redakciju, telefoniski saņemta ziņa, ka 13. novembrī baltiešu masu sanāksmē **Madison Square Garden** arēnā Ņujorkā pulcējušies ap 11.000—13.000 baltiešu, protestējot pret Baltijas valstu 25 gadu okupāciju un prasot brīvības atjaunošanu. Viņu vidū bija ap 2000 latviešu, no kuriem savukārt labs skaits bija ieradies arī no Kanadas. Ievērojot apstākli, ka Ņujorkā vien dzīvo ap 10.000 latviešu, bet daudzi dalībnieki bija braukuši no citām pilsētām, ar izbrīnu jārēķina, ka no mūsu Ņujorkas tautiešiem tikai kāds 1000 atradis laiku nozīmīgajā sarīkojumā piedalīties. Visnepatīkamāko pārsteigumu tomēr radīja apstāklis, ka masu sanāksmes dalībnieku vidū trūka mūsu nozīmīgāko institūciju un organizāciju vadītāju, mūsu trimdas dzīves lielāko personību. Lietuviešus un igauņus pārstāvēja viņu sūtniecību lietveži, centrālo un citu organizāciju pārstāvji, bet pēc līdzīgu rangu latviešu reprezentantiem acis raudzījās veltīgi . . . Kur viņi bija palikuši? Kaut ar zināmu rezervēšanos un neuzņemoties nekādu atbildību, ALAs valde 25. septembra sēdē taču savā atzinumā bija izteikusi gandarījumu par rīkotāju labo gribu un cerību uz labu izdošanos, aicinot latviešus sarīkojumā piedalīties!

Protesta gājienā uz Apvienoto nāciju namu piedalījās ap 10.000 dalībnieku — lielākais skaits, kāds līdzīgā pasākumā Ņujorkā līdz šim piedzīvots. Gājiens ilga apmēram stundu un satiksme tādēļ bija apturēts. Pie AN nama gājienu apturēja, izlaižot cauri vienīgi karogus un baltiešu delegāciju, bet arī tie netika AN mītnē, jo izsteigušies nama sargi aizslēdza durvis. Šo ainu uzņēma arī televīzijā. Tā pasaules vēsturei dokumentēts, cik demokrātiski rīkojas Apvienotās nācijas — institūcija miera saglabāšanai un kārtības nodrošināšanai pasaulē. Vairāk nevaram vēlēties, un protesta akcija uzskatāma par labi izdevušos, pat labāk, nekā būtu tad, ja delegācija namā būtu iekļuvusi, jo to uzklausītu un, liekas, drīz vien aizmirstu. Ar AN nama durvju aizslēgšanu baltiešu lietai izdarīts liels pakalpojums.

Masu sanāksmes un gājiena norisi uzņēma televīzija. Tai pašā dienā visas televīzijas un radio stacijas sniedza pārraidījumus par šo nozīmīgo notikumu, kāda televīzijas stacija pat 4—5 minūšu ilgu pārraidi. Tā arī publicistikas ziņā 13. novembra sarīkojums atzīstams par lielu panākumu. Tādēļ jānožēlo vēl vairāk, ka latviešu trimdas dzīves vadība pasīvi palikusi malā.

Dr. Laimonis Streips

Sveiciens Latvijai dzimšanas dienā

Ir starptautiskā, ir iekšzemes situācija ir mainījusies ar ikvienu 18. novembri. Šī mūsu tautas lielākā diena ir svinēta valsts sākuma gados, kad zemē vēl bija dažādi ienaidnieki, tā svinēta tad, kad Latvijas valsts un tauta auga, izgāja cauri pasaules saimnieciskajai krizei, kļuva bagātāka, varenāka un spožāka 1930-to gadu otrā pusē un beidzot iegāja otra pasaules kara ēnā. Kaut atceroties cerīgumu pirmajā Latvijas gadu desmitā, Daugavas mirdzumu un sveču pilno logu maigo gaisumu vēlāk, ir jāpabrīnās par tiem, kas 18. novembri svin kā sēru un ne prieka dienu. Vai tad šī nav mūsu tautas svētku diena? Vai latviešu tauta to kā dārgāko dienu nepaturēs gadu simtiem ilgi? Jā, var būt, ka latvieši svinēs to dienu, kad Latvijas valsts atkal kļūs neatkarīga, bet tā jau svinētas daudzas svētku dienas. Viena — 18. novembris —palikusi svēta.

Pēc kara sākuma svinēti dažādi 18. novembri. Klusais un bailīgais 1940. gadā, pusslēptie vācu okupācijas laiku svētki, tad dalītās tautas divējie svētki: naida pilnā atmiņa Latvijā, ar sarkanbaltsarkaniem karogiem, pārdroši tur uzvilktiem, ar ziediem Brāļu kapos; un 18. novembris trimdā — sākumā sajūsmas un ļaužu pulku pilns, tagad klusāks, ar stabili nemainīgu apmeklētāju skaitu. Vai vispārējā trimdas sabiedrības renesanse mainīs arī to uz augšu?

Bet nule, 47. Latvijas valsts svētkiem ir zināma līdzība ar pašiem pirmajiem. Vai tad toreiz arī mūsu spēks nebija sasniegts, bet liels; vai tad arī toreiz tikai dažas balsis ārpusē nepacēlās mūsu labā? Vai ASV prezidenta Vilsona tezes mūsu nelabvēli neatzina par nepiemērotām Baltijas territorijai, jo tā pieder Krievijai?

Mēs varam manīt, kā savus muskuļus savelk latviešu trimdas sabiedrība. Mēs redzam jaunu uguni jauno latviešu acīs. Mēs manām, ka aug mūsu apņēmība, aug mūsu politiskās zināšanas. Tur aug mūsu spēks, kam atbrīvot mūsu zemi. Mēs redzam, ka arvien lielāks skaits ASV kongresmeņu, Kanadas politiķu un citu mūsu draugu sāk meklēt ceļus Baltijas valstu brīvības atjaunošanai. Tie ir cilvēki, kas ieskata, ka 20. gadsimta otrā pusē, Amerikas kontinenta „zelta sešdesmitajos gados," vēl pastāv kolonijas, kurās vergi ir baltie, bet verdzinātāji bieži vien no līdzīgām kolonijām Pad. savienības āziātiskajā daļā; un tie reizē racionālizē, ka šādam stāvoklim jābeidzas. Mēs varam tikai sirsnīgi piekrist un darīt savu daļu, lai viņiem palīdzētu. Kongresmenis Rostenkovskis savā uzrunā pēc Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļas goda diploma saņemšanas teica ka ASV kongress būs kā zvans, kas allaž zvanīs apspiesto tautu briesmu zvanījumu; tik ilgi, līdz apspiestajām tautām tāda vajadzēs. Tai pašā laikā kongresmenis Dervinskis lika legālus precedentus mūsu zemes un tās māsu — Igaunijas un Lietuvas — brīvībai. Un proti: Apvienotās nācijas savā pieejā pret koloniālismu prasa arī to, lai vairums resp. četri miljoni melno valdītu Rodēzijā. Tas ir spēcīgs arguments mums, jo arī Baltijas valstīs jāvalda vairākumam. Jābrīdina gan, ka latvieši ir briesmās kļūt par minoritāti savā zemē, kādēļ politiskās ofensīvas jāplāno un jādara tagad. Labs sākums — Monogēna rezolūcija; labs turpinājums — konsulārā līguma atlikšana, jo šis līgums būtu noteikti atsaucies uz Baltijas valstu legālo stāvokli. Nu jāstrādā, lai arī ASV senāts pieņemtu rezolūciju mūsu labā, un jāsāk apstrādāt Apvienoto nāciju delegācijas, lai arī tajās panāktu mums labvēlīgu noskaņojumu. Jo mūsu lieta ir taisna. Kongresa rezolūcijas notek — labi, sagādāsim jaunas katrā sesijā. Apvienoto nāciju delegācijas koeksistences politikas apmātas? Cik ilgi vairs — Pad. savienībai kļūstot vājākai, Ķīnas stiprumam apdraudot tās kaimiņus un reizē parādot savu nevarību pat tik komūnistiskā valstī kā Indonēzija.

Bet jāatceras gan to, ka tikai sapņotāji var sagaidīt, ka Baltijas valstis atbrīvosies kādā liberālizācijas procesā pašā Pad. savienībā. Kaut liberālizējas Ungārija un brīvāk runā poļi, tam nav nekāda sakara ar Baltijas republikām. Un nekāda vara Krievijā negribēs atdot Baltiju, kā jau tas pierādījies pagātnē. Tikai Pad. savienības vājuma rezultātā radies sabrukums vai īstā brīdī izdarīts politisks spiediens var atbrīvot mūsu zemi. Ka Pad. savienības tautas ir nemierīgas, tas tiesa; ka nekompetenta tās vadība, tas arī. Kur nemierīga tauta aizdzīs savus vadītājus, kurā vietā vāja valsts vadība varēs apturēt nemierīgo tautu? Cik liels iespaids būs komūnikācijas uzlabojumiem, sinchronizētajiem satelītiem uz slēgto padomju sabiedrību? To visu rādīs nākotne, nākošie gādi, bet erozijas process, kas sācies, ir jāatbalsta visiem mūsu spēkiem, un mūsu centrālajām organizācijām jāizstrādā plāni par rīcību visos iespējamajos un izdomājamos gadījumos. Japaātrina amerikāņu un kanadiešu i n f o r m ē š a n a s darbs. Visam tam mums spēka diezgan, un diezgan arī naudas. Un savas zemes vajadzībām neviens to nevar liegt. Ja kāds nav paspējis ziedot Amerikas latviešu apvienības akcijai, tad lai to dara 18. novembrī, ziedojot Latvijas nākotnei.

Nāk Latvijas piecdesmitā dzimšanas diena. Pēc tikai trīs gadiem. Mūsu sabiedrībai jāgatavojas šiem svētkiem un jāgādā, lai tad Latvija ir tuvāk savas jaunās brīvības dienai.

Dievs, svētī Latviju!

Piedalīsimies 18. novembra SVINĪBĀS TORONTO

Akts un koncerts sestdien, 20. novembrī, pl. 8 vak. EATON auditorijā. (Yonge - College). Svētku runu teiks Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes priekšsēdis ERIKS DUNDURS no Mineapoles. Koncerta daļā: J. Norviļa ērģeļu solo (pirmatskaņojums), J. Cīruļa solodziesmas un Toronto latviešu apvienotie kori A. Purva vadībā.

Apellācija amerikāņu laikrakstā

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, baltiešu masu sanāksmes rīkotāji pirms lielās demonstrācijas 13. novembrī vēlējās vērst sabiedrības uzmanību uz Baltijas valstu jautājumu ar vienas lappuses apmēra sludinājumu kādā lielā amerikāņu laikrakstā. Tas ievietots plaši izplatītā un politiski ietekmīgā „The New York Times" 7. novembra numurā ar šādu virsrakstu labi izveidotā techniskā iekārtojumā: Baltijas jautājums: Apellācija Apvienoto nāciju sirdsapziņai.

Apellācijas pirmajā daļā ir īss, bet koncentrēts ziņojums par mums visiem zināmajiem notikumiem, kā Pad. savienība varmācīgi okupēja Baltijas valstis laikā, kad lielvalstu spēki un uzmanība bija saistīta kaujaslaukos Eiropā. Uzskaitītas Pad. savienības svinīgās deklarācijas (1917. g. dec. Pad. savienības ārlietu komisārs: „Pieprasīt pašnoteikšanās tiesības ļaudīm ienaidnieka zemēs un liegt pašnoteikšanos pašu zemē un kolonijās būtu nemaskotākais un ciniskākais imperiālisma veids.") un vēl svinīgākie līgumi ar Baltijas valstīm uz mūžīgiem laikiem atzīt viņu suverēnitāti un territoriju neaizkaramību. Atgādināti masu aresti drīzi pēc okupācijas, lai iebiedētu iedzīvotājus un spiestu tos balsot par komūnistu partijas sastādīto kandidātu sarakstu un liekot ievēlētajiem parlamentiem lūgt Maskavu iekļaut Baltijas valstis Pad. savienībā. Sniegtie pierādījumi ir pārbagāti un apliecina, ka Igaunija, Latvija un Lietuva tika varmācīgi okupētas un pievienotas Pad savienībai, bet Maskavas apgalvojumi, ka 1940. g. jūlijā parlamentu vēlēšanas bijušas brīvas un labprātīgas un ka tā „ievēlēto" parlamentu petīcijas atzīt Baltijas valstis par padomju republikām ir likumīgas, atzīstami par nepareiziem un pilnīgi nedibinātiem. Ar šādu atzinumu beidzās ASV kongresa 1954. gada speciālās komisijas ziņojums. Šī tautas vietnieku nama komisija izmeklēja komūnistu agresiju un Baltijas valstu varmācīgo iekļaušanu Pad. savienībā.

Apellācijā ievietota V. Čerčila atsauksme par šo inkorporāciju: „Mēs nekad neesam atzinuši Pad savienības 1941. gada robežas, jo tās sasniegtas agresīvā un kauna pilnā viltīgā sadarbībā ar Hitleru. Baltijas iedzīvotāju nodošana Pad. savienībai pret viņu gribu būtu pretēja principiem, kuru dēļ mēs izcīnām šo karu un apkaunotu mūsu mērķi... Baltijas tautām un zemēm jābūt neatkarīgām." D. Eizenhauers: „... pēc nelikumīgās šo zemju inkorporācijas sākās lielu apmēru deportācijas un likvidēšanas. Šie terrora un agresijas ļaunumi atstājuši dziļu iespaidu amerikāņu tautā. Tas atspoguļojas mūsu negrozīgajā politikā — atzīt Baltijas valstu diplomātiskos pārstāvjus, tā pat mūsu cerībās redzēt šīs zemes dzīvojam brīvībā." Dž. F. Kenedijs: „Mums visiem... jābūt uzticīgiem pārliecībā, ka miers Eiropā nebūs pilnīgs, kamēr visās Eiropas tautas nevarēs mierā un brīvībā izšķirties par savu zemju pārvaldīšanu."

Tad seko īsa un tieša apellācija Apvienotajām nācijām: „Mēs apellējam pie Apvienoto nāciju organizācijai piederošajām valstīm paredzēt AN pilnsapulcē debates par Baltijas valstīm. Mēs apraidām, ka Baltijas valstu varmācīgā pievienošana ir Pad. savienības iekšēja lieta. Mēs apellējam pie AN 24 vīru komisijas koloniālisma izmeklēšanai izmeklēt nepārtraukto Igaunijas, Latvijas un Lietuvas rusifikāciju. Baltijas tautām ir tiesības aizsargāt savu valodu, paradumus un tradicijas, kas ir citādas un atšķirīgas no Krievijas. Padomju koloniālisms uzspiedis desmitiem tūkstošiem citu tautu piederīgajiem nomesties uz pastāvīgu dzīvi Pad. savienībā, lai izdzēstu Baltijas zemēs radīto civilizāciju un asimilētu pakļauto zemju iedzīvotājus svešajā krievu kultūrā. Mēs apellējam pie AN uzņemties Igaunijas, Latvijas un Lietuvas neatkarības atjaunošanu. Mūsu apellācija ir saskaņā ar AN chartu, kas nosaka: No jauna apliecināt ticību cilvēku pamattiesībām, personas cieņai un vērtībai, vienlīdzīgām tiesībām vīriešiem un sievietēm, kā lielām, tā mazām tautām. (AN chartas priekšvārdos.)

Visiem AN locekļiem savās starptautiskajās attieksmēs jāatturas no draudiem vai varas lietošanas pret jebkuras valsts territoriālo neaizkaramību vai polītisko neatkarību,vai to darīt jebkādā citā veidā, kas nesaskan ar AN mērķiem. (2. nodaļas 4. pants)

Apellācijai seko 129 prominentu amerikāņu saraksts, kas šo apellāciju atbalsta: ļoti pazīstami ASV kongresa locekļi, zinātnieki, bīskapi, citi garīdzniecības pārstāvji, gubernātori, pilsētu galvas u. c.

Apellācijai pievienots arī kupons ar tekstu, ka lasītājs apellācijai piekrīt un atzīst Baltijas valstu jautājuma pārrunas nepieciešamību AN. Piedāvāta brošūra „Baltjas zemes", reizē ar to lūdzot ziedot apellācijas izdevumu segšanai. Adrese: Committee to Restore Lithuania's Independence 29. West 57th Str., 10th Floor. New York 10019, N. Y. Apellācijas beigās amerikāņu Brīvības statujas lāpas zīmējums.

—ris

LATVIJA

92. N-RS. TREŠDIENA, 1965. GADA 17. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3839;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Zanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Fauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Baltijas jūras krastā

LATVIEŠU NACIONĀLĀ FONDA PADOMES SĒDE STOKHOLMĀ

Latviešu nacionālā fonda Skandināvijā padomes sanāksme notika 30. oktobrī Stokholmā. Padomes pilnvaru laiks beidzas šai gadā, bet jaunas vēlēšanas notiks nāk. gada februārī, kad atkal vajadzēs izraudzīt darba darītājus 4 gadu periodam. Pēc pašreizējiem fonda statūtiem, padomē var ievēlēt tikai Skandināvijā dzīvojošos darbiniekus. Fonda atbalstītāju skaits sniedzas pāri 2000 visos kontinentos, skaitot klāt dažādas organizācijas ar to dalībniekiem. Turpat 20 gadu pretkomūnisma cīņas darbā fonds kā globālās cīņas institūts Baltijas jūras krastā sargā pirmās pozīcijas tēvzemes tuvumā.

Fonda padomes sanāksmi vadīja pr-dis A. Ūdris. Valdes īsu darba pārskatu sniedza Dr. V. Ģinters. Arī šai nepilnā gada posmā fonds centies globālo informācijas darbu virzīt kopējās latviešu vēlmēs — visās iespējamās vietās uzstāties kā polītiski - ģeografiska vienība. Tas dod kopējiem centieniem lielāku svaru un nozīmi. Izceļams aizvadītajos mēnešos veiktais darbs globālās informācijas sektorā. Savas gaitas turpina baltiešu kopējie biļeteni „Newsletter from Behind the Iron Curtain" un „Nachrichten aus dem Baltikum." Arģentīnā fonds viens pats financē spāņu valodā izdoto biļetenu „Noticiero de los Paises Balticos", kuram šai gadā jau iznākuši divi numuri. Šī biļetena rakstus izmanto Dienvidamerikas prese, par ko nemitīgi rūpējas fonda pārstāvis Buenosairesā V. Gusts. Gan atsevišķi, gan kopējos pasākumos sekmīgu darbu veikusi fonda pārstāvība Kopenhāgenā, arī Oslo. Pēdējās darbība, ievērojot mazo latviešu skaitu, gan bijusi stipri ierobežota.

Baltijas valstu 25 gadu okupācijas zīmē fonds Stokholmā rīkoja starptautisku preses konferenci par tematu „Spaidu darbu nometnes vēl šodien Pad. savienībā." Šai sarīkojumā, kuru organizēja Baltiešu komitejas ietvaros, referents bija mag. iur. Ād. Šilde. Par šo pašu tematu fonds preses konferenci padomes locekļa mag. phil. A. Zamuēļa izkārtojumā sarīkoja arī Gēteborgā. Rezultātā parādījās daudz rakstu zviedru un citu tautu presē. Skandināvijas lielākajā laikrakstā „Dagens Nyheter" ievietotais fonda pierādījums par spaidu darbu nometņu eksistenci Pad. savienībā radīja „ievērību" arī zviedru komūnistu aprindās, kas reaģēja ar pretvēstulēm. Par spaidu darbu nometnēm interesi izrādījuši daži Zviedrijas parlamenta locekļi un žurnālisti, izmantojot padomijā pazudušā zviedru pilsoņa R. Vallenberga meklēšanu un valdības izdoto Balto grāmatu par pazudušo. Ir pietiekami apliecinājumi, ka atkārtotās diskusijas par spaidu darbu nometnēm ārzemju presē spiež verdzinātājus ātrāk atvērt ieslodzījuma nometņu durvis. Starptautiskā kriminologu kongresā Stokholmā fonds „piedalījās" ar atsevišķu izdevumu angļu valodā „Amnesty for Soviet Political Prisoners", kuru tūkstošos eksemplāru izplatīja kongresa delegātiem, kā arī nosūtīja presei un uz atsevišķām adresēm visos kontinentos, arī Sarkanajam krustam. Šo akciju atzīmēja laikraksti „Svenska Dagbladet" un Stockholms Tidningen," bet daļu satura ar „Free Europe" starpniecību pārņēma Afrikas ziņu aģentūra „Argus."

Okupētās Latvijas 25 gadu „jubilejas svinībās" organizēto dziesmu svētku laikā un vēlāk bija izdevība dažādos ceļos dzimtenē iegādāt emigrācijā izdotās grāmatas, fonda speciālu uzsaukuma lapu un jaunatnes domu izpausmi „Kaut šķirti, tomēr nešķirami". Fondam ir vairāki pierādījumi par šo sūtījumu saņemšanu okupētās Latvijas dažādās vietās Arī zviedru karaflote, atgriežoties no viesošanās Rīgā, devusi fondam iespēju saņemt dažus pagrīdē sacerētus materiālus.

Iespējamo palīdzību materiālajā plāksnē fonds devis arī izbēdzējiem no okupētās Latvijas šai vasarā. Atbalstīts Raiņa „Jāzeps un viņa brāļi" izdevums angļu valodā Ziemeļblāzmas (J. Abuča) apgādā. Lielākajās Skandināvijas un arī citu zemju bibliotēkās fonds izvietojis grāmatas par Latvijas jautājumiem. Fonda sniegtie materiāli daļēji izmantoti lielajā „Bonniers Lexikon" zviedru valodā un trimdas bibliografijā, kuru izdod Daugavas apgāds. Ar rakstiem baltiešu - zviedru izdevumā „Humanitas" piedalījušies Dr. V. Ģinters, mag. oec. A. Landsmanis un Andrejs Eglītis. Fonda pārstāvji Austrālijā, Kanadā un ASV izmantojuši fonda sagatavotos materiālus — atsevišķus ierunājumus lentēs, filmas un globālos biļetenus. Uzsākta fonda kultūras - polītiskā archīva izveidošana, sagādājot jaunus materiālus.

Fonda valdes ģenerālsekretārs A. Landsmanis kā LAK EC informācijas darba vadītājs piedalījies šīs institūcijas delegātu sapulcē Oldenburgā, kopējos zviedru un baltiešu pasākumos, t. s. Vietnamas komitejā Stokholmā un Baltiešu komitejā, arī Mare Balticum darbā. Jau labu laiku pabeigts manuskripts „Rokas grāmata," bet tās izdošana aizkavējusies. Paredzams, ka šī nepieciešamā grāmata iznāks nākošā gada sākumā.

A. E.

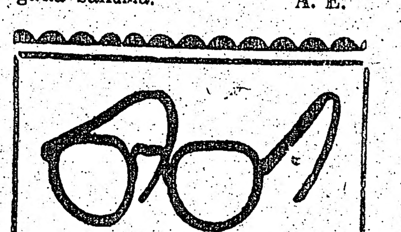

470 College St., Toronto.

WA 1-3924.

OPTIKIS LUNSKY

LASITAJU vēstules

LATVJU ZVĒRESTS

Miļai mātei, miļai dzimtenei
Latvijai es piederu!
Viņai solos ziedot visu,
Manas tautas brīvībai!
Tikai mūsu pašu darbs un spars
Verdzības važas saraut spēj,
Brīvīb's sauli atgriezt var
Mūsu tēvu zemei Latvijai!

Nav un nekad nebūs latvietim augstāka un skaistāka pienākuma un laimes, kā strādāt un kalpot savai tautai, lai mūsu tēvu zeme Latvija atkal var brīvības gaismā mirdzēt.

Tādēļ mūsu pirmajam un katēgoriskajam pienākumam jābūt palīdzēt latviešu tautai atbrīvoties no komūnistu verdzības, atgūt brīvību un neatkarību baltiešu tautām federācijā kopā ar lietuviešiem un igauņiem. Tādēļ visai mūsu sabiedriskajai dzīvei un pasākumiem mērķis, saturs un jēga var būt tikai viena — atbalstīt un veicināt mūsu nacionālpolītiskā mērķa —brīvību Latvijai — īstenošanu dzīvē.

Tikai visi vienoti vienā nacionālā un demokratiskā organizācijā (daudzo vietā), strādājot sistēmatiski, reāli, racionāli, konstruktīvi ar garīgu un fizisku piepūli un materiāliem līdzekļiem, radīsim Latviešu nacionālo brīvības fondu, kas izlietojams brīvības darba sekmēšanai, iesaistot mūsu polītskajā darbā atsaucīgus draugus — parlamentāriešus, valstsvīrus un AN pārstāvjus. Ienākumus šim fondam dotu 1—2% no visu sarīkojumu ienākumiem, personu un organizāciju dalības maksas, ziedojumi, novēlējumi, mantojumi u. t. t. Ja mēs šādu fondu nespējam radīt, tad nav godīgi, ka lietojam latviešu vārdu.

V. S., Toronto

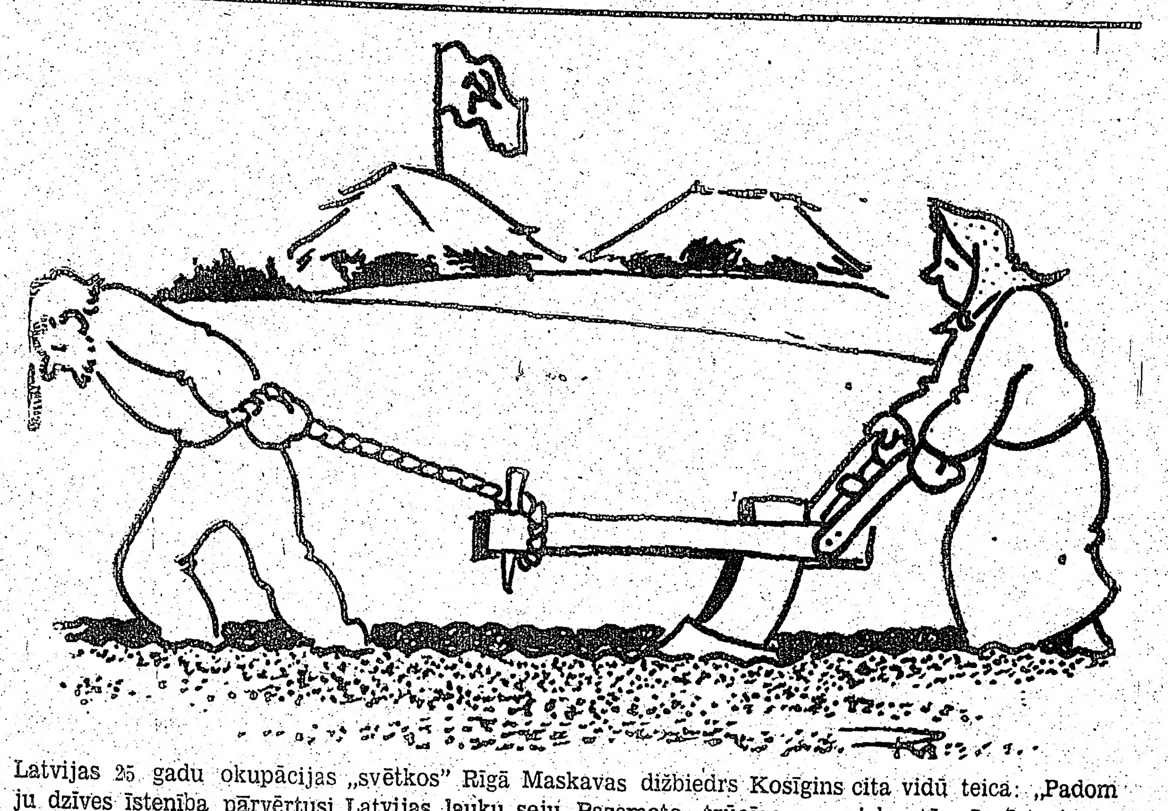

Latvijas 25 gadu okupācijas „svētkos" Rīgā Maskavas dižbiedrs Kosīgins cita vidū teica: „Padomju dzīves īstenība pārvērtusi Latvijas lauku seju. Pazemoto, trūcīgo zemnieku tā pārvērtusi par apzinīgu un brīvu pilsoni, devusi darba zemniecībai iespēju radoši piedalīties sociālistiskajā celtniecībā." — Rīgas avīžu ziņa.

Okupētās Latvijas lauku seju, pēc acu liecinieku stāstiem, iemūžinājis Reinis Birzgalis.

LILIJA ZARIŅA

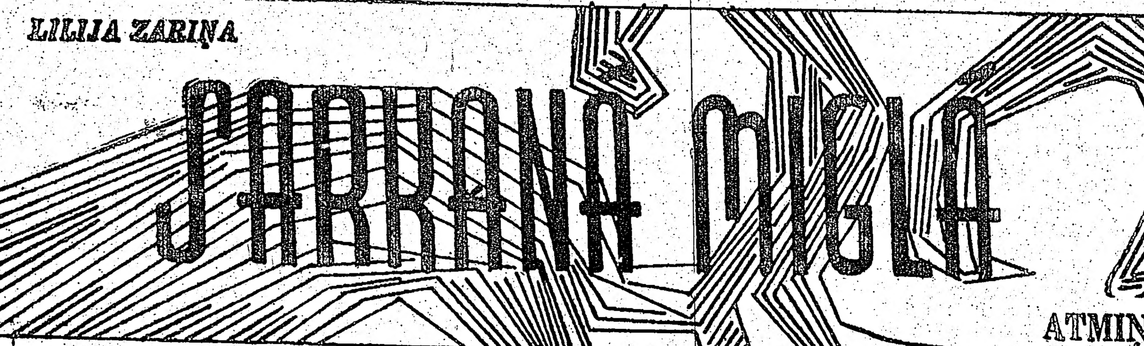

ATMIŅAS

Eduarda Vingra viņete un ilustrācijas

(49. turpinājums)

Nez' kāda iemesla dēļ viņam sevišķi bīstama sākusi likties kursa kollēga Skaidrīte (par kommilitoņiem mēs nedrīkstam saukties, jo šis apzīmējums ir „kapitālisma paliekas"). Mikroskopijas kursā Augureikins viņu uzrunājis krieviski, bet Skaidrīte pasmaidījusi un atbildējusi latviski. Tātad — sapratusi gan, ko viņš teicis, ja jau vispār atbildējusi. Augureikins gan nav sapratis, ko Skaidrīte teikusi, taču tas pilnīgi „skaidrs," ka studente, nicinādama viņu un reizē ar to visu brālīgo krievu tautu, apzināti un tikai spītības dēļ nav runājusi krieviski.

Tagad Skaidrīti ļoti bieži sauc uz kadru daļu. Viņas nervi ir sabeigti. Kā gandrīz katram latvietim, arī viņas biografijā atrodamas „vājas vietas." Reiz mikroskopijas lekcijā Skaidrīte sēž man līdzās. Varu skaidri novērot, ka, tuvojoties Augureikinam, viņa sāk trīcēt.

Fiziskajā uzbūvē cilvēki ir dažādi. Tikpat dažāda ir to garīgā struktūra. Cits spēj panest daudz, dažu salauž ātri un viegli pat skarbāks pieskāriens.

Kādā lekcijā, kad Skaidrītei atkal tuvojas Augureikins, jau no tālienes glūnoši raudzīdamies studentē, viņa pēkšņi sāk skaļi dziedāt „Stādīju ievīņu plāniņa vidū" . . . Skaidrīte dzied arvien skaļāk un priecīgāk, drīz vien jau pilnā balsī. Kad dziesma galā, viņa sāk no jauna. Beidzot Skaidrīte spalgi iekliedzas un sabrūk . . .

Skaidrīte neizturēja. Viņas vispārējais veselības stāvoklis ar laiku gan uzlabojās, taču bailes no katra krieva, kas viņā ciešāk paskatījās, kaut tikai garām ejot, viņa nekad vairs īsti nespēja pārvarēt. Arī mācībām sekot viņai vairs nebija pa spēkam. Sapnis par augstskolu Skaidrītei, tāpat kā daudziem citiem, kas mazāk uzkrītošā veidā bija spiesti atstāt universitāti, bija izsapņots...

Dr. Tavara vietā anatomijas katedru vada profesors Kalbergs — Krievijas igaunis. Viņš diezgan īsā laikā iegūst studentu simpatijas, jo pieder pie izņēmumiem Krievijas profesoru vidū: Kalbergs mācās latviešu valodu. Jau pēc dažiem mēnešiem viņš lasa lekcijas divās valodās — krievu plūsmai krieviski, bet latviešiem jauktā latviešu un latīņu valodā. Protams, par to viņš saņem arī divas algas.

Prof. Kalberga demonstrējumi un lekcijas ir akadēmiskas un kvalitātīvi labas. Viņa priekšlasījuma laikā auditorija ir pārpildīta, un spriedums gandrīz visiem viens: prof. Kalbergs ir ieguvums pēc Dr. Tavara, kurš vielu vienkārši nolasīja no lapiņām.

Bet drīz vien nomanām arī profesora Kalberga vājību pret sievietēm. Ja profesors kādai parāda savu laipnību, viņš sagaida pretimnākšanu... Un viņš nekad neaizmirst atraidījumu!

Sākumā profesora simpatijas pieder Dacei. Kalbergs viņai laipni uzsmaida un vairākkārt izteicis komplimentus viņas kājām . . . Dace jūtas nelaimīga, bet tad profesora skatienu saista slaida tumšmate ar gandrīz klasiskiem sejas pantiem — Tamāra. Un viņa kļūst profesora favorīte . . . Bieži abi redzami zem rokas vakarā iznākam no anatomikuma. Profesoram mājās gan ir sieva, bet Tamāra labi noder kādam laikam. Ar viņu lekciju starplaikos var ieslēgties kabinetā.

Kādēļ Tamāra iet šo ceļu, būdama viena no kursa glītākajām meitenēm? To neviens nesaprot. Atbilde varētu būt — karjēras dēļ. Kas to lai zina? Bet ir skaidrs, ka viņa nu kļūs par vienu no „vislabākajām" studentēm.

Citādi iznāk ar Ilgu — mazu, apaļu meiteni, kurai dzīvas nerātna bērna acis. Arī viņa profesoram patīk, bet bēg un vairās no tā, kā vien varēdama.

„Vienmēr neizbēgsi," reiz nosaka profesors Kalbergs. „Vismaz fizikuma eksāmenā nonāksi pie manis . . ."

*
* *

Ir svētdienas pēcpusdiena. Eju ciemos pie Olgas, kuru neesmu tik ilgi satikusi. Gribas arī parunāt ar viņu un Andreju par maniem „aizbildināmajiem" vecmāmiņas šķūnītī. Varbūt viņi zinās kādu padomu? Negribu šo lietu uzticēt citiem, bet Olgai un Andrejam varu uzticēties.

Durvis atver Andrejs.

„Labdien."

„Sveicināta."

„Vai Olga mājās?"

„Mājās gan. Virtuvē."

Īsi sarokojušies, ejam tālāk. Jūtos te kā mājās, tādēļ dodos tieši uz virtuvi, nemaz neievērodama Andreja mājienu uz dzīvojamās istabas pusi.

Olga stāv pie brūkleņu katla, bet pie virtuves galdiņa sēž Roberts. Viņam priekšā pusizdzerta šņabja pudele un glāze. Neesmu viņa kopš aiziešanas no šī dzīvokļa vairs redzējusi.

„Nu, študente?" sauc Roberts jau pa gabalu. „Kā tad iet? Muļķus māca skola, gudros — pati dzīve. Prozit!"

„Kaut tu beigtu plātīties un runātu kādreiz kā cilvēks," pret Robertu pagriezusies, nosaka Olga. „Ko tad līdz tāda gudrība kā tavējā, kurā nav ne kripatiņas godīguma? Redz', ka pat tavs priekšnieks to pamanīja un — izmeta tevi . . ."

„Mani izmeta?" teātrāli plātīdamies rokām, Roberts sit dūri pie krūtīm. „Ko tu tur ļerksti? Vai esi jukusi, vai? Tas Antons tikai gribēja mani par daudz apcirpt, kad pamanīja, kādas labās šeftītes es griežu . . . Gribēja, lai es viņa rīklē grūžu, tikai tādēļ vien, ka viņš mans priekšnieks. Bet kas visu šo lietu izgudroja? Roberta galviņa! Kāds gan man vairs profits, ja lielākā daļa no labumiem citam jāaizmet? . . ." Brīdi Roberts klusē, tad pielej glāzi un paceļ to pret Andreju: „Prozīt, vecīt! Vajag tomēr mācēt pareizo adresi atrast. Un tagad es esmu pagastā par sagādes aģentu. Tur stulbāki ierēdņi. Un es tik sagādāju — savā kabatā . . . Visus milicijas pilnvarotos esmu jau sen apjājis — idioti paliek idioti. Prāts gan tiem krieviem biksēs, — viņi dara, ko es lieku. Un kad mēs sēžamies mociķim mugurā un laižam no mājas uz māju, tad visi nodreb, mūs ieraugot . . ."

Robertam patīk runāt un slavēt savu gudrību. Viņš tā, laikam, turpinātu stundām, ja vien būtu, kas klausās. Bet mēs atstājam viņu pie pudeles un ejam istabā.

„Kas tas ir — sagādes aģents?" klusi iejautājos.

Un Olga skaidro.

(Turpinājums sekos)

Gara KULTŪRAI

Lai vēsture spriež tiesu

ĢENERĀĻA OSKARA DANKERA ATMIŅAS, IZDEVIS APGĀDS LATVIS, 191 LPP, 24 ILUSTRĀCIJAS

Šī grāmata ir vērtīgs un pat nepieciešams papildinājums jau esošajām par pēdējo pasaules kaŗu un Latvijas brīvības bojā eju. Tās autors ir bijušais Latvijas armijas Zemgales, vēlāk Kurzemes divīzijas komandieris ģen. Oskars Dankers, kuŗš vācu okupācijas laikā kļuva par latviešu pašpārvaldes iekšlietu ģenerāldirektoru un tāpēc viskompetentāk spēj raksturot šos laikus.

Grāmatas sākumā autors apskata politiskos notikumus, kas izraisīja otru pasaules kaŗu. Viņš nepasaka šeit, varbūt, nekā jauna, bet koncentrētā veidā ļauj lasītājam sakarības pārskatīt kā nepieciešamu ievadu.

Atmiņu galvenā daļa saistās ar latviešu pašpārvaldes darbu un attieksmēm ar vāciešiem. Kādas tās izveidojās no paša sākuma, raksturo sekojošs Reichskomisāra Lozes spriedums Boļševiki ieņēma Latviju un nacionālizēja visus īpašumus. Viss kļuva par Pad. savienības īpašumu. Ar vācu kaŗavīru asinīm un dzīvībām padzenot boļševikus, Pad. savienības īpašumi kā kaŗa laupījums pāriet vācu valsts īpašumā." — Citiem vārdiem, latviešiem pašiem savā zemē vairs nepiederēja nekas, konstatē autors.

Latvijas suverēnitātes jautājumā pašpārvalde ir iesniegusi 16 memorandu, kas parasti palikuši bez atbildes. Autors tāpēc ir ieskatos, ka Hitleram attieksmē uz Latviju u. c. okupētajām zemēm bijuši citi nolūki.

Autors pakavējas arī pie apstākļiem, kādos nonāca Latvija. Darba un dzīves apstākļi uzgūlās kā smags spiediens visur, kāpēc tautā sācis izpausties pat atklāts naids. Attieksmē uz šo stāvokli Loze pateicis: „Tautas naidīgo izturēšanos es neciešu. Holandē par naidīgo nostāju pret vāciešiem tika nošauts 80 prominentas personas. To pašu līdzekli varam pielietot arī Latvijā." — Tas bija jau atklāts draudzs.

Par Latviešu leģiona tapšanu autors izsakās: „Tas notika laikā, kad vācu savtīgums un velnišķie ekspansijas plāni sastapās un krustojās ar latviešu godīgumu un tēvzemes mīlestību." Reizē ar militārā stāvokļa katastrofālu pasliktināšanos,— autors konstatē,— vācieši kļuva pazemīgāki, viss lepnums izzuda, pat piekrita Nacionālās komitejas dibināšanai, kuŗu varētu pat uzskatīt par Latvijas valdību, gan tas notika tikai apm. 3 mēnešus pirms kapitulācijas.

Grāmatas nobeigumā autors attēlo savu internēšanu uz 22 mēnešiem. Kādu laiku viņš atradies izdošanas briesmu priekšā, kas lika pārdzīvot daudz traģisku brīžu.

Grāmata paveŗ skatu uz daudziem notikumiem Latvijā vācu okupācijas laikā, par kuŗiem informācijas līdz šim trūka.

Atmiņu darbs caurausts ar skaistu latviešu kaŗavīra patriotismu cīņā par savas tautas tiesībām, šoreiz ar politiskas dabas ieročiem, ejot bieži līdz robežai, kad jau draudi sākas personīgajai drošībai. Tādēļ grāmata lasāma ar lielu interesi. Tā vērtīgs papildinājums katra tautieša mājas bibliotēkai, jo apgaismo nesenos vēsturiskos notikumus. Šī grāmata ikvienam jāizlasa!

Latviešiem bija bezgala smags Baigais gads, bet arī vācu okupācija atnesusi daudz smaguma, — tāds ir beigu secinājums.

Grāmata ir glītā apdarē, labi ilustrēta, noderīga kā dāvana.

Arvīds Krīpens

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Jaunā gaita" Nr. 54, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, apgāda Ceļinieks izdevums, 44 lpp.

„Dzimtenes balss" Nr. 6, Latviešu katoļu mēnešraksts, 1965. gada jūlija - augusta burtnīca, 32 lpp.

„Dzimtenes Balss" Nr. 7, Latviešu katoļu mēnešraksts, 1965. gada septembra burtnīca, redaktors prāv. N. Trepša, 32 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 82. mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, 1965. gada oktobra burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums.

„Ceļa biedrs" Nr. 8, mēnešraksts kristīgai dzīvei, 1965. gada oktobra numurs, biedrības Sējējs izdevums, redaktors Jānis Strautnieks.

„Dzeive" Nr. 72, latgaļu žurnāls zinātnei un literatūrai, 1965. gada jūlija - augusta burtnīca, Latgaļu izdevniecības izdevums, galv. redaktors M. Bukšs, 32 lpp.

Arnolds Apse

18. NOVEMBRIS TUNDRĀ

Ir tikai sniegs, ko negants vējš reiz vēlis
Pa posta klajumiem. San ledains gaiss.
Vilks, baram noklīdis, stāv melns un baiss
Un drūmi kauc, pret zvaigznēm purnu cēlis.

Nekad nav grauds šai lāstu zemē zēlis,
Kur likums — bads, kur miesu apsedz maiss.
Te vientuļš vīrs — par vergu atvestais,
Brien smagiem soļiem, galvu nepacēlis.

Jo kakla kungi, kuŗi velnam rada,
Ciest viņam te to pašu postu liek,
Kas jācieš vilkam aukstumā un badā.

Cik ilgi vēl šai gūstā jāpaliek?
Ar sapni — brīvību iet gads pēc gada.
Sirds tic šim sapnim. Tic un stipra tiek.

STRĒLNIEKU CĪŅU ATCERE ATSPOGUĻOJAS ‚LĀČPLĒSĪ'

„Lāčplēša" jaunais — 11. numurs lielā mērā iznācis strēlnieku cīņu 50 gadu atceres zīmē. Tā kapt. Alfr. Lasmanis, rakstot par savām cīņu gaitām, uzsveŗ: „Strēlnieku varoņgars bija tas, kas pavēra ceļu Latvijas tapšanai. Strēlnieku varoņgars turpināja degt mūsu jaunajos cīnītājos par Latvijas atbrīvošanu kaujās pret Golca-Bermonta spēkiem rietumos un lielinieku spēkiem austrumos. Varonībā ar strēlniekiem sacentās kalpakieši un ziemeļnieki, studenti un skolnieki, strādnieki un zemnieki, — visa tauta."

Plašs ieskats sniegts arī Ed. Medņa jaunajā tetraloģijā, kas lielā mērā veltīta strēlnieku cīņām, apskatā „Kā radies un radīts jauns varoņu eposs." Blakus tam jaunais rakstu krājums veltīts latvietības saglabāšanai trimdā, kā arī tautas izturības un varoņgara stiprināšanai. Ģen. Jānis Priede, rakstot par Andreju Pumpuru un latvietību, norāda: „Dzejnieks jau savā laikā bija aicinājis saglabāt sevī latvietību visādos apstākļos, neļaut pazudināt sevi starptautiskajā mudžeklī: ko dzied sveši ļaudis, to tu līdzi nedziedāsi. Arv. Lauris raksta par „Varonības spārniem" un aprāda lielo izglītības nozīmi cīņā par tautas spēku stiprināšanu. Edvīns Mednis rakstā „Tas, par ko nedrīkstam klusēt," atzīmē dažas nevēlamas parādības mūsu sabiedriskajā dzīvē un uzsveŗ, ka par to savs vārds būtu sakāms un laba priekšzīme būtu rādama arī mūsu lāčplēšiem. E. Jurka dodas „Tālos ciemos" pie lāčplēšiem, iegriežoties Brāļu kapos, A. Vilks atzīmē „Kādu atceri," Alfr. Lasmanis notēlo jau atzīmētās „Cīņu gaitas", A. Lefvings turpina attēlot savus saistīgos piedzīvojumus, par ASV jūras kājniekiem raksta serž. A. Mednis, ieteicot tos dēvēt par „ādas kakliem" (leathernecks). Nodaļā „Laiki un likteņi" raksturoti lāčplēši - jubilāri; ģen. J. Lavenieks, ltn. Jānis Ruģēns, pulkv. P. Hasmanis, kapt. Al. Lasis, Ansis Jēkabsons, un kapt. R. Vārna. Pēdējās ardievas pateiktas aizsaulē aizgājušajiem lāčplēšiem: Igaunijas armijas pulkv. Art. Bukshefendenam, pltn. J. Bērziņam, P. Penčukam, pulkv. E. Kreišmanim, ģen. O. Dankeram u. c.

Bagātīga ir grāmatu skate, kuŗā Edv. Mednis vērtē V. Skaistlauka un E. Zirnīša jaunos dzejoļu krājumus „Tā pagāja dzīve" un „Vērmeļu biķeris," kā arī pats sniedz jau minēto pārskatu — interviju „Kā radies un radīts jaunais varoņu eposs," — romānu tetraloģija. Jānis Sudrabiņš raksta par kaŗavīru trim dzeju grāmatām. Krājumā ievietotas arī A. Viļņa un M. Urnežus vārsmas.

„Lāčplēsis" iznācis 1700 eksemplāros. Ziedojumi par šo krājumu nāk par labu slimiem un darba nespējīgiem Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗiem, kas šādā veidā turpinājuši saņemt ļoti redzamu sabiedrības atbalstu. E. M.

Latviete kanadiešu operas uzvedumā

Olga Pētersone - Griķe ir viena no nedaudzajām latviešu jaunās paaudzes dziedātājām, kas arvien biežāk liek savam vārdam parādīties kanadiešu koncertu programmās. Nule topošā māksliniece debitēja Toronto operas sabiedrības šīs sezonas pirmajā plašākajā sarīkojumā, dziedot Amnerisas partiju Verdi operas „Aīda" koncertversijā. Programmas pirmajā daļā jaunā dziedātāja visai teicami sevi atestēja duetā no Ofenbacha „Hofmaņa stāstiem".

Olga Griķe pēdējo trīs gadu laikā jūtami progresējusi un padziļinājusi savu mūzikālo izpratni. No labskanīga mecosoprāna viņas balss attīstījusies plašumā, dodot dziedātājai iespējas ar laiku interpretēt drāmatiskas lomas, kā tas bija šinī gadījumā ar visai prasīgo Amnerisas partiju. Par nožēlu, viņas debija šai lomā bija pārāk „apcirpta"— tikpat lielā mērā kā pati opera. Bet, par spīti trūkumiem iestudējumā, mūsu jaunā māksliniece atstāja skatuviski patīkamu iespaidu. Par to liecināja ilgie aplausi operas uzveduma nobeigumā.

Pēc koncerta O. Griķe izteicās, ka Amnerisas lomu viņai nācies iestudēt nedēļas laikā. Dziedone joprojām turpina studijas Toronto karaliskajā konservātorijā un cer ar laiku kļūt par pastāvīgu Kanadas operas sabiedrības locekli. Aizvadītajās operu izrādēs O'Keefe mākslas centrā viņa piedalījās Pučini „Turandotas" izrādēs kā koriste. O. Griķes sasniegumi pierāda, ka mums top jauns talants ar dziļu apņēmību turpināt iesākto ceļu operas laukā.

A. K.

Olga Griķe (pa labi) Amnerisas lomā Verdi „Aīdas" uzdevumā. Foto: A. Kalniņš

Rainis sudraba gaismā

Čikagas latviešu jaunatnes pulciņš 31. oktobrī bija aicinājis Raiņa cienītājus pieminēt dzejnieka 100. dzimšanas dienu, ielūdzot viesus no trim pilsētām. Šī sarīkojuma pamatā bija jau oktobra sākumā Kalamazū notikušās Raiņa atceres atkārtojums, šoreiz gan iztrūkstot mūzikālajiem priekšnesumiem. Ievada un beigu vārdus no jauniešiem teica Inta Zariņa, Raiņa dzejoļus deklamēja Kārlis Dzelde, interesantu referātu — „Rainis sudraba gaismā" nolasīja Rasma Sināte. Māra Antena skandēja Raiņa „Daugavas" fragmentus, bet Raiņa aforismus lasīja Valdis Hermanis.

Interesantākā sarīkojuma daļa bija Raiņa lugu fragmentu uzvedumi. Richards Rollis deklamēja beigu monologu no „Jāzepa un viņa brāļiem,'" Arturs Gaiķis (Mintautis) un Richards Spuris (Indulis) sniedza dialogu no „Induļa un Ārijas." Ļoti iespaidīgu saspēli fragmentā no komūnistu noklusētās Raiņa lugas „Rīgas ragana," ar piemērotu fonu aizmugurē, rādīja Mirdza Paudrupe (Dedze) un Valdis Hermanis (Pēteris, cars). Gribas vēlēties, kaut kāds latviešu teātris uzdrīkstētos šo mazpazīstamo, bet tik laikmetīgo Raiņa darbu celt rampas gaismā visā pilnībā.

Prologu lugai „Pūt, vējiņi" skandēja Arvīds Balodis, bet „Uguns un nakts" prologu — Kārlis Dzelde. Lugu fragmentus ievadīja dzejnieka Artūra Kaugara paskaidrojumi. Pēc Raiņa pēdējā dzejoļa izskanēšanas, ko veica K. Dzelde ar mazas meitiņas palīdzību, vakara dalībnieki vēl pakavējās pie jauniešu sagādāta cienasta galda.

Par skatuves dekorāciju šai sarīkojumā bija gādājis Ojārs Jēgens, bet programmas vāku izstrādājis Arnolds Sildegs.

D. V.

KULTŪRAS CHRONIKA

Štutgartes operas soliste — mecosoprāns Renāte Gūtmane pēc 9 nedēļu ilgas koncertturnejas pa Kanadu un ASV 3. novembrī izlidoja no Ņujorkas atpakaļ uz Vāciju. Dziedātāja koncertēja 17 latviešu centros, atrodot visplašāko auditoriju Toronto. Atvadoties viņa izteicās, ka dziesmu draugu īpašā sajūsma par dažādajām koncerta daļām viņu pārliecinājusi, ka izvēlētais „zelta vidusceļš" programmas sastādīšanā bijis pareizs. Ar Amerikas kontinenta latviešu publikas atsaucību viņa apmierināta.

Romas universitātes profesore Dr. Marta Rasupe klusībā veikusi lielu darbu svešas tautas iepazīstināšanā ar mūsu izcilo dzejnieku Raini. Sadarbībā ar italiešu dzejnieku Etori Serru un dažiem citiem italiešu literātiem viņa pārtulkojusi divas latviešu dzejas izlases, kuŗās bez Raiņa uzņemti arī citu latviešu dzejnieku darbi. Bez tam Dr. M. Rasupei jāpateicas par jau 1949. gadā iznākušo „Jāzeps un viņa brāļi" tulkojumu („Giuseppe e i sui fratelli"). Dzejas izlases „La Poeti lettoni contemporani" iznāca 1949. gadā Sondron apgādā Romā un otra ar līdzīgu nosaukumu 1963. gadā Milānā. Abi izdevumi grāmatu tirgū vēl dabūjami. Dr. Rasupe pārtulkojusi arī „Zelta zirgu". Šveices radiofons, kuŗa redaktors piedalījās Raiņa atceres svinībās Kastaņolā, savā reportāžā arī pārraidīja dažus Raiņa dzejoļus italiešu tulkojumā.

JĀNIS SARMA

SALEMAS ĶĒNIŅŠ

ROMĀNS

(97. turpinājums)

Tad piecēlās kājās kanclērs Josafāts Aķilūda dēls un runāja cēli un glaimīgi:

— Mans kungs un ķēniņš lai teikts un slavināts! Un tev, ak ķēniņ, nav jāklausās, kādus padomus mēs mazgudrie tev dosim, jo ne no mums, bet no sava tēva tu esi mantojis ješuruna zemi. Kungu Kungs, ješuruna Dievs tevi apjozis ar spēku. Viņš tev dos arī domas, kas degs gudrībā karstas un gaišas kā liesmas. Tāpēc katrs tavs solis darīs plašu ceļu tavā priekšā, tā kā tavu kāju krumšļi neslīdēs, kad tu dosies pakaļ saviem ienaidniekiem. Tu tos panāksi un sadauzīsi, tā ka tie nokritīs pie tavām kājām un tu tos samīsi kā mēslus un sagrūdīsi pīšļos un dubļos...

Kad kanclērs bija beidzis savu sakāmo, piecēlās virsnieks Zamus Agas dēls un turpināja slavēt ķēniņu tālāk:

— Tīrus un Sidonas tirgotāji tev, ak ķēniņ, atved tiklab svinu kā sudrabu, tā arī cilvēkus un braucamos un jājamos zirgus, bet Dedana bērni elefantu kaulus un ēbenkokus. Rubīnus, purpuru, visādus smalki izrakstītus audeklus tu saņem no Sīrijas, bet jūdas un izraēļa ļaudis pilda tavus mantas kambarus ar kviešiem, medu, eļļu, balzāmu un citām dārgām smārdēm. Damaska tev dod saldus un reibinātājus dzērienus un visbaltāko vilnu...

Pēc Zamus Agas dēla piecēlās runāt kāds vecs un sirms vīrs, kam runāt nenācās viegli, jo viņš bija daudz dzēris. Citi, klausīdamies mazsaprotamajā valodā, teica:

— Tas lēkā kā āzis pa kalna strauta akmeņiem

Tomēr šis vecais vīrs bija ķēniņa mantzinis un zināja vairāk nekā jebkuŗš cits, cik lieli ir ķēniņa mantas krājumi. Un lai cik saraustīta bija vecā vīra runāšana, tomēr tā atklāja klausītājiem līdz šim nedzirdētas ziņas par ķēniņa milzīgajām bagātībām. Tas visus tā pārsteidza, ka tie pielēca kājās un nometuši savus mēteļus, pakrita uz tiem ceļos:

— Lai simtkārt teikts un godināts mūsu kungs un ķēniņš, kuŗš ir tik gudrs un bagāts kā neviens cits valdnieks visā pasaulē!..— viņi sauca, pacēluši rokas pret ķēniņu.

Kad jaunais ķēniņš dzirdēja šos slavināšanas vārdus, viņš kļuva priecīgs un ļoti lepojās savā sirdī:

— Ja viss, ko es dzirdēju par mantu, ko esmu saņēmis no sava tēva, kuŗš bija Dieva vīrs, tad man nav jādomā par tās vairošanu, bet gan par to, lai mana dzīve ar tās palīdzību kļūst jo jauka un patīkama...

Ar šīm domām tad nu jaunais ķēniņš vadīja savas dienas baudās un līksmībā un viņam līdzi līksmojās arī galma varenie, lielie un gudrie. Un šie pēdējie nu, lai nezaudētu vietu pie dzīru galdiem, uztvēra katru ķēniņa teikto vārdu un padziļināja un papildināja to tā, ka tas kļuva jo augstas gudrības pilns. Ķēniņa rakstītāji šos vārdus uzrakstīja, nekad neaizmirzdami piebilst: tā to teica mūsu kungs un ķēniņš!..

Pie ķēniņa dzīru galdiem mielojās arī dzejnieki un mūziķi. Tie savukārt ietvēra gudros vārdus skaistās vārsmās, bet mūziķi tām gādāja melodijas.

Tomēr ķēniņam par godu jāliecina, ka nododamies plašai un greznai galma dzīves brāzmainībai, viņš nebija aizmirsis, ka solījis savām tēvam celt Sālemā Jehovas templi. Tā plānus jau vecā ķēniņa laikā visos sīkumos bija izstrādājuši Ēģiptes un Babilonas celtnieki un Sālemā bija pat jau ataicināti Sidonas amata meistari un mākslinieki darbu vadīšanai. Ķēniņam atlika tikai uzdot saviem soģiem un ješuruna cilšu vecajiem, lai tie gādā par darba veicējiem klaušiniekiem.

Bet ješuruns bija ganu un zemnieku tauta, kas mīlēja kalnu un lauku plašumu, un brīvo un vaļīgo zemnieku un ganu dzīvi. Smagais būvstrādnieku darbs lauku ļaudis mocīja un smagi nospieda. Bet ne svešie meistari, ne arī ķēniņa darba uzraugi to nevarēja ņemt vērā, jo darbs bija jāsteidzina. Tāpēc uzraugiem nereti nācās izmantot pātagas. Tas sāpīgi aizskāra ješuruna ļaužu patmīlību, tāpēc parādījās ir laiskums, ir spītība. Bet uzraugi tāpēc neatlaidās, bet kļuva jo prasīgāki un bargāki. Un tā nu, kamēr pāri pelēko pilsētas māju un mājeļu drūzmai lēnām cēlās baltās tempļa sienas, desmitiem klaušinieku kļuva sakropļoti vai pat zaudēja dzīvības. Savos pēdējos elpas vilcienos šie brīvajos kalnu vējos augušie ješuruna vīri nolādēja savu jauno un gudro ķēniņu:

— Lai desmitreiz nolādēts šis ļaunais un nekrietnais vīrs, kuŗš mums atņēmis nevien brīvību, bet alkst arī pēc mūsu dzīvībām...

Vēl smagāk nekā tempļa celšanas darbos gāja tiem klaušiniekiem, kas bija spiesti strādāt Sinaja kalnu dzelzs un vara rūdu raktuvēs, kausētavās un metalla lietu kaltuvēs. Ķēniņa Dāvida laikā še bija strādājuši gūstekņi, iegūti daudzajos kaŗos ar iedzimtajām ciltīm vai kaimiņu tautām. Ļoti smagais darbs šos strādniekus bija iznīcinājis un tagad tie bija jāaizstāj ar paša ješuruna ļaudīm un tie te gāja bojā vēl lielākā skaitā nekā tempļa celšanas darbos un arī šeit kā pats ķēniņš, tā viņa templis saņēma tikai mirstošo lāstus.

Bet ne ķēniņš, ne viņa varenie nedzirdēja ješuruna īgnās nopūtas, ne sakropļoto vai mirstošo strādnieku vaidus un lāstus. Tie tomēr krājās un sabiezēja kā smags mākonis, ko ar naudu un dusmām juta virs sevis viss ješuruns.

Tai pašā laikā, lai iepriecinātu savas sievas un draugaļas, ķēniņš pavēlēja celt greznas prieka pilis kalnos, kur neviena netraucēts, līksmojās ar tām un saviem varenajiem nepārtrauktu dzīru un izpriecu plūdumā. Šais pilīs dega bagāti upuŗi Aštarotai, Baalam un citiem dieviem, kā to kuŗu reizi prasīja ķēniņa dažādo ticību sievas. Pie svešo dievu altāŗiem parasti notika arī orģiastiskas svinības, kur līdzi līksmojās kā pats ķēniņš, tā viņa varenie draugi līdz ar dzejniekiem un gudrajiem.

(Turpmāk beigas)

Valstssvētku svinības Toronto

Latvijas valsts dibināšanas atceri Toronto arī šogad atzīmēs svinīgi un iespaidīgi.

Piektdien, 19. novembrī, plkst. 8 vakarā LNAK Latviešu namā rīko plašu pieņemšanu Kanadas valdības, parlamenta, Ontario provinces, Toronto pilsētas un etnisko grupu pārstāvjiem. Piedalīties lūgti visu latviešu organizāciju vadītāji un redzamākie kultūras un sabiedriskie darbinieki. Pieņemšanā ieradīsies Baltijas valstu un citu draudzīgo zemju konsuli, BPLAs un ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš, plaši pazīstamais Latvijas atbrīvošanas darba organizētājs E. Dundurs u. c. Pieņemšanas laikā atzīmēs arī A. Lūša ievēlēšanu Latvijas ev.-lut. draudzes bīskapa amatā, iepazīstinot viņu ar svētku viesiem. Tā kā pieņemšanas galvenais nolūks ir iepazīstināt viesus ar pašreizējo stāvokli okupētajā Latvijā un mūsu centieniem dzimtenes atbrīvošanā, LNAK būs priecīga un pateicīga, ja aicinātās amatpersonas ieradīsies jo kuplā skaitā.

Sestdien, 20. novembrī, plkst. 10 no rīta Latviešu namā notiks skolu jaunatnes valstssvētku akts ar labi sagatavotu programmu.

Tāpat 20. novembrī plkst. 12. dienā Latviešu namā notiks svinīga LNAK valdes sēde ar BPLAs priekšsēža prof. P. Lejiņa un organizāciju pārstāvju piedalīšanos.

Svinīgais valstssvētku akts ar sekojošu koncertu notiks 20. novembrī plkst. 8 vakarā Itona auditorijā (Yonge un College ielu stūrī). Svētku runu teiks viesis no ASV — bij. ALAs informācijas biroja vadītājs un pašreizējais Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes priekšsēdis Ēriks Dundurs no Mineapoles. Pēc svētku runas akta dalībniekus Latvijas dzimšanas dienā apsveiks Kanadas un Ontario provinces valdību, Toronto pilsētas un etnisko grupu pārstāvji, tāpat Igaunijas un Lietuvas konsuli. Koncerta daļu ievadīs komponists Jānis Norvilis ar speciāli šim gadījumam komponēta ērģeļu solo pirmatskaņojumu. Baritons Juris Cīruls izpildīs solo dziesmas, bet Toronto latviešu apvienotais koris uzstāsies dir. Arvīda Purva vadībā.

Svētku aktā kuplā skaitā piedalīsies skolu un akadēmiskā jaunatne, palīdzot arī sarīkojuma rīcības komitejai veikt viesu sagaidīšanas un uzņemšanas pienākumus.

Ievērojot apstākli, ka valstssvētku sarīkojums ir nozīmīgākais visā gadā, tāpat ievērojot to, ka šis ir Kanadas latviešu centrālais 18. novembra sarīkojums, rīcības komiteja aicina visus tautiešus svētku aktā piedalīties. Kupla dalībnieku saime šādā sarīkojumā ir labākais mūsu nacionālās aktivitātes apliecinājums cittautiešiem. Šai ziņā Toronto vienmēr atradusies mūsu trimdas centru galvgalā. Paturēsim šo izcilo vietu arī turpmāk!

Ieeja valstsvētku sarīkojumā ir brīva, rīkotājiem lūdzot vienīgi ziedojumus par programmu. Sarīkojuma techniskie izdevumi tomēr ir lieli, kādēļ rīcības komiteja būs ļoti pateicīga, ja ziedotāji atvēlētu vismaz vienu dolaru no personas.

Komponists Jānis Norvilis Latvijas valstssvētku svinībās Toronto pirmatskaņojumā sniegs paša šim gadījumam komponētu ērģeļu solo.

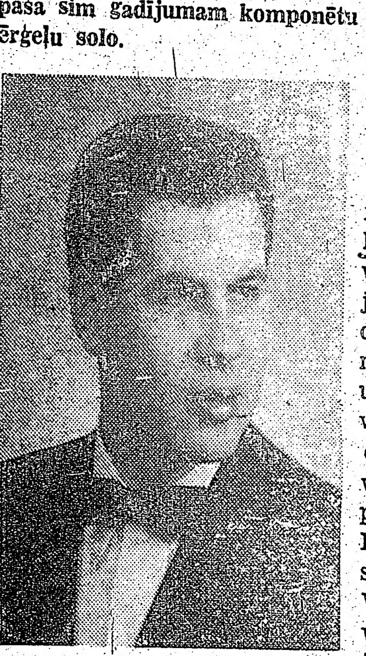

Baritons Juris Cīruls ar solo dziesmām kuplinās Latvijas valstssvētku koncertu Toronto.

Ēriks Dundurs no Mineapoles, kas teiks svētku runu Latvijas valstssvētku sarīkojumā Toronto. Ē. Dundurs ir viens no mūsu aktīvākajiem jaunās paaudzes politiskajiem darbiniekiem. Viņš dzimis 1922. gadā Rīgā, studējis medicīnu Latvijas universitātē. Rīgas pulka sastāvā cīnījies austrumu frontē, pēc kara beigām un gūstniecības darbojies IRO. 1949. gadā ar dzīvesbiedri un dēlu ieceļojis ASV un apmeties Mineapoles tuvumā, kur vada savu apdrošināšanas aģentūru. Ē. Dundurs aktīvi darbojas arī latviešu nacionālpolitiskajā laukā, tā amerikāņu sabiedriskajā politikā. Viņš bijis ALAs viceprieksēdis un informācijas biroja vadītājs, ir Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes dibinātājs un tās priekšsēdis kopš 1956. gada, vada arī DV apvienību Minesotā, kas ir lielākā brīvajā pasaulē, ir joprojām ALAS padomnieks un St. Paulas ev.-lut. draudzes priekšnieks. E. Dundurs darbojas ASV republikāņu partijā, ieņemot atbildīgus amatus Minesotas pavalstī; ir šīs partijas centrālās komitejas loceklis un izvirzīts par republikāņu kandidātu Minesotas tautas vietnieku namam 1966. gada vēlēšanās.

TORONTO ZIŅAS

● Toronto sestdienas skola 13. novembrī atzīmēja Lāčplēšu dienu un kritušo piemiņu. Centrālās YMCAs telpās, kur mācības notiek trīs jaunākajām klasēm, svētbrīdi vadīja māc. A. Čops, bet Latviešu namā visām pārējām klasēm māc. A. Briedis. Abās vietās notika skolas audzēkņu priekšnesumi. 20. novembrī plkst. 10 no rīta TLB sestdienas skola rīko svinīgu Latvijas valstssvētku aktu, kurā piedalīsies ASV viesi E. Dundurs un prof. P. Lejiņš, LNAK valdes pr-dis J. Niedra u. c. Valstssvētku aktā aicināti piedalīties arī bērnu vecāki un skolas labvēļi. Akts notiks Latviešu namā lielajā zālē.

● TLTA ģimnazijas audzēkņu vecāku sanāksmē piedalījās ap 50 personu un to vadīja prof. V. Burkēvics, bet protokolēja I. Pilse. Pēc ģimnazijas direktora prof. V. Burkēvica, inspektrises V. Slaviešas, kasiera K. Priedīša un citu amatpersonu ziņojumiem un vispārējām pārrunām ievēlēja jaunu vecāku padomi. No 1 a. klases vecāku padomē darbosies A. Ezers un Purgaile, no 1 b. kl. Ž. Šiliņš (priekšsēdis) un Mārsone, no 2. kl. I. Plise (sekretāre) un Kalniņa, no 3. kl. A. Treigute (saimniecības vadītāja) un V. Kaļiņš (ziedojumu kārtotājs), no 4. kl. O. Šmita (kasiere) un S. Pūpēde. Bez tam vecāku padomē vēl speciālus uzdevumus veiks R. Purvs un Z. Freimuta.

Ģimnazijas sarīkojumi arī šogad notiks Sv. Andreja baznīcas telpās, un pirmais būs audzēkņu slēgts eglītes vakars 18. decembrī. Draudzīgā aicinājuma sarīkojums paredzēts 22. janvārī, atklāts audzēkņu vakars februārī, bet izlaiduma akts maijā.

● TLTA ģimnazijas audzēkņi 19. novembrī varēs iegādāties lētas biļetes Raiņa „Zelta zirgs" izrādei pie S. Pūpēdes, kas būs sastopama starpbrīžos. Vienlaicīgi 27. novembra izrādei biļetes varēs iegādāties arī audzēkņu vecāki.

● TLB dāmu komiteja rīko mantu loteriju 21. novembrī, pl. 2 dienā Latviešu namā. Loterijas atlikumu paredzēts sestdienas skolas atbalstam. Biedrības valde turpat plkst. 3 dienā rīko kultūrfilmu izrādi par Japānu ziemā, tālu ciņu, mākslinieku van Gogu, ko ar komentāriem papildinās Dagmāra Jaunzeme.

● LSA Kanādā rīkotajā sporta ballē 13. novembrī Latviešu namā apvienības pr-dis J. Ādmīņš apbalvoja aizvadītās sezonas sekmīgākos sportistus. Balvas personīgā īpašumā saņēma Kaiva Ceļdoma (vieglatlētikā), Ženija Marinko (galda tenisā), Edīte Leja (volejbolā), Laimonis Eichvalds (volejbolā), Valdis Kauliņš (basketbolā), Kārlis Gulbis (futbolā), Guntis Ezers (futbolā), Viesturs Treiguts (vieglatlētikā) un Jānis Čakurs (tenisā). Ceļojošās balvas saņēma Ivars Zvaigznite par izcīnīto Kanadas latv. meistartitulu desmitcīņā un Jurģis Zīvtiņš kā labākais vieglatlētis par labāko sasniegumu. Lolitai Kalniņai novēlot pasniedza R. Plūmes piemiņas balvu meitenēm līdz 16 gadu vecumam, kuru viņa izcīnīja jau šai vasarā, bet technisku iemeslu dēļ nevarēja saņemt. LSP brīvajā pasaulē pr-dis E. Oliņš apveltīja ar lielajām sporta nozīmēm zeltā, kas bija piešķirtas nule notikušajā LSP kongresā, Kanadas latviešu sportistus Juri Pūci, Aleksandru Kudrašovu, Ēriku Bušu un Rūdolfu Kadiķi. Pēdējais kā DV sporta kluba priekšsēdis savukārt apbalvoja futbolistus Kārli Gulbi un Albertu Sudmali par 30 resp. 25 sportam veltītiem gadiem. Balles tālākajā norisē, kā jau sportistu sarīkojumā, vairākas turnīra dejas nodejoja Marta Tetere ar savu kanadiešu partneri Paulu, izpelnoties plašu skatītāju piekrišanu.

MONTREALA

● DV nodaļas 15 gadu darba atceres sarīkojums, apvienots ar Lāčplēšu piemiņas vakaru, notika 6. novembrī. To ar svētbrīdi ievadīja Trīsvienības draudzes māc. Arturs Voitkus, lūgšanu teica nodaļas pr-ks J. Norvels, bet svētku runu DV KV pr-dis R. Epneris, norādot uz latviešu cīņām pirmajā pasaules karā un uzsverot latvju karavīru varonību un Lāčplēša kara ordeņa tapšanu. Viņš norādīja arī uz pienākumiem, kas mums veicami tagadnē un nākotnē pret savu tautu un Latviju.

Runas nobeigumā R. Epneris pasniedza apbalvojumus vanadzēm un vanadžiem un pateicās par veikto darbu organizācijas labā. Lāčplēši R. Veckalniņš un R. Grīns saņēma sarkanas rozes. Muzikālajā daļā priekšnesumus sniedza Heidelbergas mūzikas augstskolas absolvente — pianiste G. Lazda ar vijolnieku A. Lazdu, bet karavīru dziesmas savā aranžējumā skandēja baritons Evalds Reveliņš. Mantu izlozē bija vairāki vērtīgi laimesti — spilveni, gleznas un mākslinieciski piederumi. E. Reveliņš, kas sarīkojumu vadīja, pasniedza nodaļas valdes pr-dim J. Norvelam Latvijā gatavotu alus kausu. Sarīkojumā bija ieradušies 80 tautiešu, un tas deva nodaļai ap 60 dol. atlikumu. Lielu atbalstu šajā sarīkojumā sniedza vanadžu pr-ce Tatjana Gaile ar savām palīdzēm.

● Jaunatnes deju trupa Ačkuns 6. novembra vakarā vietējā televīzijā demonstrēja latviešu tautas dejas: Šiko danci, Sešdanci un Sudmalinas akordeonista H. Birkēna pavadījumā. Uzvedums ilga 30 minūtes un tajā piedalījās V. Brauna, I. Dreijere, S. Bortkēviča, S. Kreišmane, F. Skuja, P. Zilkalns, J. Zilkalns (uzveduma vadītājs), J. Spurmanis, J. Agrums un P. Brauns. Ačkupā pašlaik jau saistījušies 28 jaunieši, ar labiem panākumiem tas darbojas jau turpat 4 gadus.

HAMILTONA

● Latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja arī šogad draudzes darba veicināšanai un līdzekļu sagādei 27. novembrī plkst. 6.30 vakarā baznīcas telpās rīko Ziemsvētku tirdziņu ar jauniešu priekšnesumiem, plašu mantu loteriju un brīvu tējas galdu.

Valda Briede un Jānis Puriņš mācās uzticētās lomas Raiņa lugas „Zelta zirgs" izrādei, kuru pašreiz iestudē Kanadas DV teātris savai jubilejas izrādei. Izmantojot skaistās un siltās „indiāņu vasaras" dienas, jaunieši lomas studijām vēl nesen izmantoja rudens zeltā tīto DV nama pagalmu Toronto. Foto: J. Liģers

Sadberijā

● Sadberijas latviešu svētdienas skolai šogad bija tikai viens absolvents — Ūģis Grasis. Izlaiduma aktā viņš saņēma tradicionālās latviešu grāmatu veltes no DV Sadberijas nodaļas un latviešu draudzes. Neparasts, līdz šim nepiedzīvots, bet skaists bija Arnolda Šinka žests, pasniedzot Ūģim paša sarakstītās grāmatas „Kurzemes cietoksnis" abas daļas ar personīgi ierakstītu veltījumu. Atvadoties no skolas un skolotājiem, Ūģis cita vidū teica: „Es zinu, ka daudz no skolā mācītā aizmirsīšu, bet nekad neaizmirsīšu skolotāju lielo mīlestību pret latviešu skolu un skolniekiem, tāpat neaizmirsīšu, ka esmu ļoti maza, bet svarīga Latvijas daļa."

● Visjaunākā Sadberijas DV nodaļas vanadze, vienīgā savas paaudzes pārstāve nodaļā — Līga Neimane iestājusies Toronto universitātē. Tajā iestājies arī Andrejs Buņķis, kas ilgu laiku bija vienīgais jauniešu pārstāvis Sadberijas latviešu korī Rota. Viņš jau saņēmis 4000 dol. stipendiju no Falkonbridžas sabiedrības. Stipendija piešķirta četriem gadiem un katru gadu atjaunojama. Benita Pētersone izšķīrusies kļūt skolotāja un iestājusies Norsbejas skolotāju institūtā. Visi šogad vidusskolu beigušie Sadberijas latviešu jaunieši izvēlējušies grūto, bet vienīgo pareizo ceļu savas nākotnes veidošanā. Labas sekmes!

● Vitolds Buņķis ne tikai diriģē latviešu kori Sadberijā, bet ir arī aktīvs darbinieks skautu organizācijā. Nesenajā skautu „ābolu nedēļā" viņš bija ievēlēts par šīs akcijas koordinātoru un komisijas priekšsēdi visam Sadberijas distriktam.

● Torontiete Gita Juševica, kas studē Sadberijas universitātē, iekarojusi sadberiešu sirdis ar savu latvisko stāju un ideālismu. Tikko ieradusies Sadberijā, viņa uzsāka dziedāt latviešu korī un šogad uzņēmusies arī skolotājas pienākumus latviešu svētdienas skolā.

● Kamēr DV Sadberijas nodaļas valde sprieda un nevarēja nospriest, kādu programmu sagatavot nākošajam biedru vakaram, nodaļas vanadzes iestudēja feletonista Drūmā joku lugu „Blaumaņa varoņi kolchozā." Runas ir garas, darbs ir īss.

● Jauna skolotāja Sadberijas vidusskolā pārsteigusi daudzus skolniekus angļu valodas stundās sarunājamies franciski. Viņa norādījusi, ka angļu valodas stundās sarunu valodai jābūt angļu, kas franciski runātājos izraisījis manāmu sašutumu. Bet skolotāja paskaidrojusi: „Es neesmu ne angliete, ne francūziete. Esmu latviete un tomēr mācu jums ir angļu, ir franču valodu. Es uzskatu, ka skolā katrai valodai ir savs laiks un vieta." Nomanījusi, ka latvietes vārds klasei pilnīgi svešs, viņa uzdevusi nākošai angļu valodas stundai katram skolniekam sagatavot īsu referātu par Latviju. Uzdevums esot labi izpildīts.

● Daudzi latviešu jaunieši Sadberijā domā, ka viss kanadiskais ir labāks par latvisko. Ka tā nav, piedzīvoja kādas latviešu ģimenes atvase, „sarīkojot" jaunas Kanadā gatavotas automašīnas „sacensību" ar latviešu celtas un latviešu apdzīvotas mājas stūri. Latviešu māja izturēja, bet smagi cieta Kanadā taisītais auto. Cietsirdīgie „senči," protams, neprata novērtēt šī eksperimenta psīcholoģisko vērtību un nozīmi, apķīlāja atvases ietaupījumus un apcirpa kabatas naudu."

L. G.

Sadberijas latviešu koris Rota ar savu diriģentu Vitoldu Buņķi.

Rainim veltīts vakars Toronto

Sakarā ar mūsu lielā dzejnieka Jāņa Raiņa 100 gadu dzimšanas dienas atceri, LPB Kanadas kopa bija rīkojusi viņam veltītu piemiņas vakaru. To 14. novembrī Latviešu namā atklāja kopas priekšniece Biruta Senkēviča, bet vadīja T. Kiķauka. Vispārēju ieskatu par J. Raiņa un Aspazijas dzīvi un darbiem deva atsevišķi iekārtotais archīva klāsts no Raiņa piemiņas fonda un Zigurda Ritmaņa atsūtītajiem materiāliem. Literāti Arnolds Rasa un Angelika Gailīte sniedza interesantus referātus, bet Ž. Zentiņš dziedāja vairākas dziesmas ar Raiņa tekstiem pianistes Veras Leinveberes pavadījumā. Nobeigumā DV teātris Intas Purvas vadībā improvizēja fragmentus no J. Raiņa sērdieņu dziesmas „Daugava," kas, beidzoties ar visiem kopēji nodziedāto „Daugavabas malas,'' sarīkojumam deva nacionāli izjustu izskaņu.

Rakstnieks Arnolds Rasa sava referāta ievadā uzsvēra, ka par nevienu latviešu dzejnieku vai rakstnieku nav bijis tik daudz pretrunīgu pārrunu kā tieši attieksmē uz Raini. Nacionāli noskaņotie latvieši viņu cildina kā patriotisku dzejnieku, sociāldemokrati kā savu ideju paudēju un pat komūnisti mēģina viņu izmantot sava režīma propagandai. Visskaidrāko valodu par Raiņa personību tomēr runā viņa literārie darbi, kas neapšaubāmi ir nacionāli un demokratiski un pauž ideju par brīvu Latviju.

Rainis savā jaunībā bijis sociālisma ideju un Marksa dogmu piekritējs, ar kurām iepazinies 1893. gadā Vācijā. Šis gads Raiņa dzīvē kļuvis liktenīgs arī citādā ziņā, jo, pēc iepazīšanās ar dzejnieci Aspaziju, kas vēlāk kļuva viņa dzīvesbiedre, noticis straujš pagrieziens, pievēršot Raini nacionālām idejām. Vispār, Rainis bijis liels individuālists un pretrunu cilvēks; kā tāds viņš bieži bijis arī nedrošs un nenosvērts. Tādēļ Aspazijas loma viņa literārajā darbā bijusi ārkārtīgi nozīmīga. Kā iedvesmotāja, uzmudinātāja un stiprinātāja Aspazija upurējusi savu dzejnieces talantu, lai Rainis varētu radīt darbus ar paliekošu vērtību. Tieši šī iemesla dēļ vērtīgākie Raiņa darbi radušies trimdā Šveicē, kur pavadīti 14 gadi. Pēc atgriešanās Latvijā 1920. gadā, Rainis sagaidīja vēl lielāku uzmanību un atzinību, nekā viņam bagātīgā mērā jau tika piešķirta. Viņa pievēršanās sabiedriskajam un politiskajam darbam kavēja radošo literāro darbu, kas savukārt radīja slīdēšanu uz leju. Šai laikā zuda arī Aspazijas ietekme, nepiepildītas palika arī Raiņa cerības iegūt Nobela prēmiju literātūrā. Viņa drāma „Jāzeps un viņa brāļi" ir gan tulkota vairākās svešvalodās, bet augstākā balva tomēr izpalika.

A. Rasa savā referātā pieskārās arī Raiņa darbu iztirzājumam, norādot, ka viņš bijis dzejnieks — simbolists, ka izcilais talants parādījies tieši drāmā un lirikā. Raiņa 12 grāmatu vidū, kas visas nav vienādas kvalitātes, nav neviena romāna vai cita prozas darba. Ar drāmu ,Uguns un nakts" Rainis kļuva populārs, un šis ir viņa augstvērtīgākais darbs līdzās „Jāzepam un viņa brāļiem."

Savus personīgos iespaidus par Raini stāstīja rakstniece Angelika Gailīte, kuras pirmā saskare ar lielo dzejnieku notikusi 1903. gadā, bet tuvāka iepazīšanās 1920. un 1921. gadā. Arī viņas secinājums, ka Rainis bijis jūtīgs cilvēks un kā liels dzejnieks gaidījis tautas atzinību.

Raiņa sērdieņu dziesmu „Daugava," kas pirmā izdevumā iznākusi 4000 eksemplāros un izpārdota divās nedēļās, fragmentāri improvizēja Kanadas DV teātra darbinieki Intas Purvas vadībā — Hugo Miķelsons, Rūdolfs Purvs, Imants Purvs, Rudīte Purva, Māra Prauliņa, Arvīds Mēmenis, Anna Briede un Ansis Semenovs.

Sarīkojuma nobeigumā LPB Kanadas kopas priekšniece Biruta Senkēviča pateicās referentiem un programmas izpildītājiem, pasniedzot ziedus.

Labi organizētais Raiņa piemiņas vakars bija pulcinājis ap 130 apmeklētāju, kas LPB Kanadas kopai deva pie 100 dol. lielu ienākumu.

R. N.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Latviešu katoļu draudzes jaunajā dāmu komitejas sastāvā kā priekšniece darbosies M. Eglāja, viņas palīdze un sekretāre L. Tarbūnasa, kasiere I. Pētersone. Nule notikušais bazārs devis ap 800 dol. atlikuma, kuru izlietos draudzes vajadzībām un katoļu vidus skolas atbalstam saskaņā ar vietējās bīskapijas norādījumu.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzē māc. Kr. Hermanis salaulāja Ēriku Ziediņu ar Ausmu Prūsi.

● Valstssvētku dibināšanas atceres sarīkojums Grand Rapidos notiks 20. novembrī Latviešu biedrības namā plkst. 7 vakarā. Svētku runu teiks prof. Dr. Juris Veidemanis no Milvokiem, koncerta daļā piedalīsies Ed. Grīnvalds, jun. (klavieres), P. Lielzuika (baritons), pavadījumus veicot L. Karlsonei; deklamēs K. Tālbergs. Tieši 18. nov. vakarā Wood radio stacija no plkst. 9—9.30 vakarā noraidīs Latvijai veltītu programmu, bet plkst. 7 vakarā Vienības draudzes baznīcā abām luterāņu draudzēm kopējs valstssvētku dievkalpojums.

● Par spīti darbdienas vakaram, 2. novembrī, kad viesojās Losandželosas latviešu ceļojošais teātris ar lugu Iguānas nakts, grandrapidieši par jaunu pierādīja, ka ir lieli teātra mākslas cienītāji, aizņemot visas vietas zālē. Nobeigumā bija jūsmīgi suminājumi tēlotājiem, ko tie bija pelnījuši ar uzviju.

● Vanadžu kopas rīkotais bērnu karnevāls uzskatāms par labi izdevušos. Vanadzes cenšas vismaz reizi gadā pulcināt kopā to bērnu grupu, kuru gadu sk. nepārsniedz 10, lai ar tiem kopējā pulkā padziedātu, parotaļātos, runātu un vairāk ievirzītu latviskā gara pasaulē. Jāsaka, ka bērni, vecākiem piepalīdzot, bija daudz veikuši, gan domājot par kostīmiem, gan par to, „ko celt priekšā publikai". Tādēļ godalgas tiesai nāca bagātīgs balvu birums. Pirmo godalgu izpelnījās Līga Jansone, 2. Eriks Zušmanis un Ingrida Birze, 3. E. Blantharde un Lidija Daukste, 4. Daina Pastare, 5. Anita Jansone un Baiba Jansone. Ausma Linde bija čigānietes lomā un pastāstīja mazajiem par čigānu gaitām un izdarībām īsti saprotamā un piemērotā valodā. Bija daudz balvu, un klātesošie paši veica labāko tērpu un masku vērtēšanu, pēc tam attiecīga komisija (A. Barkāms, A. Balodis un M. Kuške) pasniedza apbalvojumus. Jautrie muzikanti A. Pastars un J. Kālmanis gādāja, lai mazie varētu priecāties dejās un rotaļās.

V. Z.

„Esmu pil

Pēdējo reizi, virspulkvedim Arturam Silgailim viesojoties Toronto sakarā ar DV lielo jundu, saņēmu no viņa rājienu: „Ko jūs te par mani esat sarakstījis? Es nekad tāds neesmu bijis." Tie, kuri virspulkvedi pazīst tuvāk, zina, ka viņam nebūt slavēšana ar izcelšanu. [...]

UZ DŽUNG

VAIRONIS BĒRZIŅŠ DO

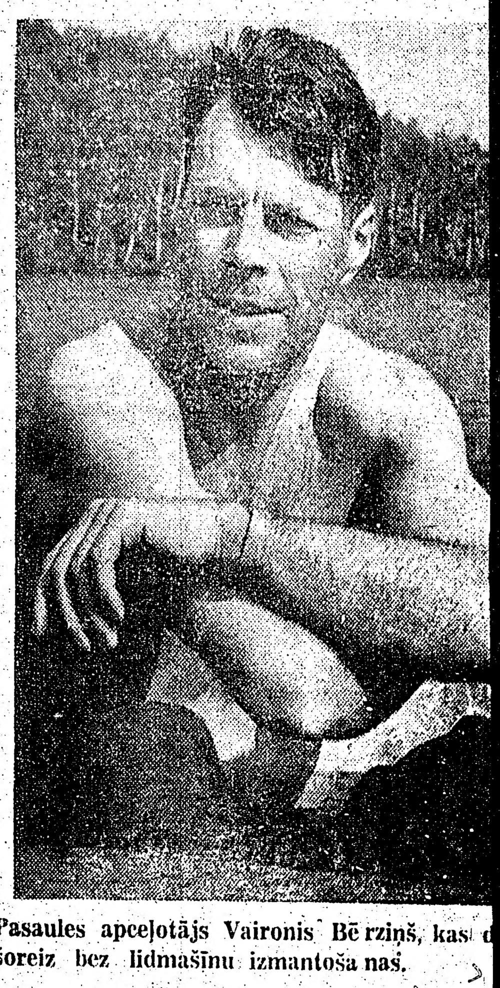

Pasaules apceļotājs Vaironis Bērziņš, kas [...] šoreiz bez lidmašīnu izmantošanas.

Toronto studentu korporāciju kopas rīkot[...] terijā mākslinieka O. Grebžes dāvāto glez[...] diņš (pa kreisi). Uzņēmumā vinu laimestu s[...] korporāciju kopas seniores Ziplānes un[...] ra A. Rāviņa.

...ītis vakars
...onto

...Tāpa Raiņa 100 gadu dzimšanas ... bija rīkojusi viņam veltītu pie... Latviešu namā atklāja kopas ... vadīja T. Kikauka. Vispārēju ... dzīvi un darbiem deva atsevišķi ... pa piemiņas fonda un Zigurda ... n. Literāti Arnolds Rasa un An... us referātus, bet Z. Zentiņš dzie... tekstiem pianistes Veras Lein... DV teātris Intas Purvas vadībā ... Raiņa sērdieņu dziesmas „Dau... kopēji nodziedāto „Daugav'... nacionāli izjustu izskaņu.

...dzās „Jāzepam un viņa brā... em."

Savus personīgos iespaidus par ... ūni stāstīja rakstniece Angelika ... ailīte, kuras pirmā saskare ar ... lo dzejnieku notikusi 1903. ga... bet tuvāka iepazīšanās 1920. ... 1921. gadā. Arī viņas secinā... ka Rainis bijis jūtīgs cil... ks un kā liels dzejnieks gal... tautas atzinību.

Raiņa sērdieņu dziesmu „Dau... va," kas pirmā izdevumā iznā... si 4000 eksemplāros un izpār... divās nedēļās, fragmentāri ... provizēja Kanadas DV teātra ... rbinieki Intas Purvas vadībā ... Hugo Miķelsons, Rūdolfs ... rvs, Imants Purvs, Rudīte ... rva, Māra Prauliņa, Arvīds Mē... nis, Anna Briede un Ansis Se... novs.

...arīkojuma nobeigumā LPB ... adas kopas priekšniece Biru... Senkēviča pateicās referen... m un programmas izpildītā... m, pasniedzot ziedus.

...abi organizētais Raiņa piemi... vakars bija pulcinājis ap 130 ... eklētāju, kas LPB Kanadas ... ai deva pie 100 dol. lielu ie... umu.

R. N.

...AVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

...tviešu katoļu draudzes jau... dāmu komitejas sastāvā kā ... šniece darbosies M. Eglāja, ... palīdze un sekretāre L. Tar... sa, kasiere I. Pētersone. Nu... tikušais bazārs devis ap 800 ... ntilikuma, kuru izlietos drau... vajadzībām un katoļu vidus ... as atbalstam saskaņā ar vie... biskapijas norādījumu.

...nd Rapidu un apkārtnes ... su ev. lut. draudzē māc. Kr. ... anis salaulāja Ēriku Ziedi... Ausmu Prūsi.

...tsssvētku dibināšanas atce... arīkojums Grand Rapidos ... 20. novembrī latviešu ... namā plkst. 7 vakarā. Svēt... nu teiks prof. Dr. Juris Vei... no Milvokiem, koncertā ... piedalīsies Ed. Grīnvalds, ... klavieres), P. Lielzuika (ba... pavadījumus veicot L. ... onei; deklamēs K. Tālbergs. ... 18. nov. vakarā Wood radio ... m no plkst. 9—9.30 vakarā ... īs Latvijai veltītu prograṃ... pēr plkst. 7 vakarā Vienības ... zes baznīcā abām luterāņu ... zem kopējs valstssvētku ... alpojums.

... spīti darbdienas vakaram, ... embrī, kad viesojās Losan... s latviešu ceļojošais teāt... ... Iguānas nakts, grand... esi par jaunu pierādīja, ka ... teātra mākslas cienītāji ... notiņ visas vietas zālē. No... ma bija jūsmīgi uzņēmuši ... ņdījumu, ko tie bija pelnī... ar, uzviju.

...adžu kopas rīkotais bērnu ... vāls uzsaktāms par labi iz... . Vanadzes cenšas vismaz ... gadu pa vienai ... nipu, kuru gadu sk. nepār... to, lai ar tiem kopējā pul... dziedātu, parotalātos, runā... vairāk ievirzītu latviskā ... āsaules dzīvē. Šogad, ve... piepalīdzot, bija daudz ... gan domāļot par kostī... gan par to, „ko celt priek... plikai". Tādēļ godalgas tie... bagātīgs balvu birums. ... godalgu izpelnījās Līga ... c, 2. Ēriks Zušmanis un ... ja Birze, 3. E. Blanterde ... ija Daukste, 4. Daina Pas... Anita Jansone un Baiba ... Ausma Linde bija čigā... ma un pastāstīja parasti ... ūn ciganu gaitām un izdzi... šiti saprotamā un piem... ā gaidā. Bija daudz balvu, ... tesoše paši veica labāko ... in masku vērtēšanu, ... ju ... tiecīga komisija (A. Bar... A. Balodis un M. Kušķe) ... apbalvojumi. Jautrie ... ri A. Pastars un J. Kal... gādāja, lai mazie vārētu ... ses delās un rotaļās.

V. Z.

„Esmu pildījis tikai pienākumu"

ARTURAM SILGAILIM 70. ŠŪPĻA SVĒTKOS

Pēdējo reizi, virspulkvedim Arturam Silgailim viesojoties Toronto sakarā ar DV lielo jundu, saņēmu no viņa rājienu: „Ko jūs te par mani esat sarakstījis? Es nekad tāds neesmu bijis." Tie, kuri virspulkvedi pazīst tuvāk, zina, ka viņam netīk būt slavētam un izceltam. Īstu apmierinājumu viņš rod labi padarītā darbā, bet, klausoties cildinājumos, vienmēr atgādina, ka viņam nav nekādu sevišķu nopelnu, jo ir pildījis tikai dotos pienākumus.

Kaut arī norāts, ievērojot virspulkveža lielo jubileju, uzdrošinos vēlreiz ķerties pie spalvas.

Mums visiem labi zināms fakts, ka virspulkveža dzīves gājums cieši saistās ar Latvijas neatkarības izcīnīšanu, brīvības laiku un cīņu par zaudētās brīvības atgūšanu. Būdams vienmēr ļoti atbildīgos amatos un esot klāt, kur izlemts daudz svarīgu valsts lietu, A. Silgailis vienmēr bijis sīki informēts par notikumiem un dažādiem strāvojumiem. Šo rindiņu rakstītājam bijusi laime būt vienam no tiem, ar kuriem virspulkvedis dalījies savās atmiņās par šiem laikiem.

Atceros, ka kādreiz Osnabrikā (Vācijā) pēc kopēji atzīmētām 18. novembra svinībām kādā vācu restorānā viņam jautājām, kurš ir bijis skaistākais laiks tā dzīvē. Virspulkvedis bez vilcināšanās atbildēja: „Somijā, kad kalpoju Sveaborgas cietokšņa garnizonā. Naudas pārpilnībā kurss bija tik izdevīgs, ka ar savu leitnanta dienesta pakāpi saņēmu pulkveža algu. Un tā man atļāva dzīvot kā pulkvedim."

Drūmas un uztraukuma pilnas dienas, kas prasīja lielu nervu piepūli, virspulkvedis piedzīvoja Daugavpilī pēc sarkanarmijas ienākšanas Latvijā. Lieliniekiem nebija noslēpums viņa cīņas pret komūnistiem Somijā firsta Līvena nodaļā un 12. Bauskas kājnieku pulkā. Tāpat nebija noslēpums, ka virspulkvedis savu kapteiņa dienesta pakāpi ieguvis par sekmīgi izpildītu izlūkošanas iebrukumu lielinieku dziļā aizmugurē. Šo virspulkveža pretkomūnistisko darbību lielinieki izmantoja par līdzekli, cenšoties viņu piespiest strādāt Maskavas izlūkošanas dienestā. Tā A. Silgailis bijis spiests slēpties. Ar vācu sūtniecības palīdzību otras repatriācijas ietvaros viņam ar meni izdevās izbēgt uz Vāciju. Šeit viņa pirmā doma un darbs bija organizēt cīņu par dzimtenes atgūšanu.

1. maijā Marienburgā satikās 6 Latvijas armijas vecākie virsnieki — pltn. Deglavs (bijušais militārais atašejs Kauņā), plkv. Galindoms, plkv. Janums, pltn. Pētersons, plkv. Plensners (militārais atašejs Berlīnē) un plkv. Silgailis, nodibinot Latviešu karavīru nacionālo apvienību. Šīs organizācijas mērķis bija apvienot visus nacionālos spēkus, galvenokārt latviešu bēgļus, cīņai par Latvijas atbrīvošanu. Diemžēl, drīz pēc ... sanāksmes izcēlās karš starp Vāciju un Krieviju, tāpēc pie bruņoto spēku formēšanas viņi netika. Sanāksmes dalībniekus ... piedalīja vācu armijas vienībām, A. Silgailis ... par „zonderfīreru" — tulku iedalīja propagandas rotā pie skaļruņu darbības.

Ceru, ka virspulkvedis nenems ļaunā, ja šai rakstā izgaisināšu mītu par to, kuru no latviešu karavīriem apbalvoja par varonību ar Dzelzkrustu kā pirmo: A. Silgailis to saņēma par cīņām pie Ļeņingradas jau 1941. gada oktobra sākumā.

Virspulkvedis veicis daudz nozīmīgu darbu. Viņš palīdzēja Latvijas valsts neatkarības laikā izveidot Latvijas armiju un zemes aizsardzību. Gribu te minēt Latvijas piekrastes plānu izstrādāšanu, kuru viņš veica, ieņemot Vidzemes divīzijas štāba priekšnieka palīga amatu.

Lielākā kauja virspulkveža vadībā bija cīņa par augstieni 93,4 Veļikajas upes krastos, kur vienīgo reizi otra pasaules kara laikā abas latviešu divīzijas cīnījās plecu pie pleca, panākot izšķirēju uzvaru. Tādēļ arī šīs uzvaras diena — 16. marts izraudzīts par Latviešu leģiona dienu.

Latvijas brīvvalsts laikā A. Silgaiļa spalvai piederēja vairāki raksti par militāri - taktiskiem jautājumiem „Latvijas kareivī" un „Militārā apskatā", arī raksti par sportu. Jaunībā viņš bijis aktīvs sportists vieglatlētikā, futbolā un tenisā, pēdējo spēlējot vēl pirms 10 gadiem šepat Toronto, kad bijām viņam noorganizējuši sacensību ar vienu no mūsu labākajiem baltā sporta pārstāvjiem. Līdz 1939. gadam A. Silgailis bija Latvijas futbola savienības valdes loceklis. Šodien viņš vēl slēpo, peld un, viņš pats saka, „rakņājas pa dārzu."

Vēl arvien virspulkvedis ir autoritāte militārās dabas un starptautiski politiskās problēmās. Viņa dzīvā interese par tām ne brīdi nav zudusi.

Virspulkvedis izaudzinājis divus brašus dēlus, kuri ar ģimenēm dzīvo Kanadā.

Nobeigumā gribu atkārtot Zentas Mauriņas vārdus: „Dzimtenes zaudējums var būt bojā eja, bet arī guvums. Ja izraidītam ir tāda daba, kas spēj raisīties un no jauna saistīties, ja viņš spēj liktenim pāri stāvēt, notikumus distancēt, arī svelmainās sāpēs saglabāt iekšējo suverēnitāti, tad trimda var būt par svētību."

Virspulkvedis A. Silgailis ir viens no spilgtākajiem piemēriem, kuŗus liktenim nav tik viegli nogremdēt, jo viņš spēj pārvarēt visas situācijas.

Elmars Krūka

Ciema kukulis

Kad biju bērns, domāju, ka ciema kukulis ir kaut kas mutē liekams, garšojams, ēdams, jo — maizi cep kukuļos un tā bijusi, ir un vienmēr būs mūsu dienišķā uztura neatņemamā sastāvdaļa. Vēlākos gados, pieņemoties prātā, sapratu un uzzināju, ka ir dažādi — patiesībā divi veidi — ciema kukuļi: praktiskie un garīgie. Un tagad, kad dzīves saule jau iet no kalniņa lejiņā, zinu, ka lielākā un svētīgākā nozīme mūsu dzīvē ir tādam ciema kukulim, kas pacilā prātu un sirdi.

Sevišķi lielu un neaizmirstamu ciema kukuli milvokiešiem 6. novembrī veda pazīstamais Dziesmu vairoga 68-galvainais koris nenogurstošā diriģenta un komponista A. Kalnāja vadībā. Lai tā bija A. Jurjāna vai J. Vītola, E. Melngaiļa vai A. Ābeles komponētās dziesmas, visā juta diriģenta un dziedātāju sadarbību un lielo darba mīlestību. Saliedēt un izkopt katru balsi atsevišķi un tad visas saliedēt patiesā dziedātāju vienībā, nav vienas dienas, bet daudzu gadu darbs. Diriģents A. Kalnājs ar labu gribu un darba mīlestību to spējis panākt. Lai vērtē mūzikas kritiķi, cik pareizi skanējusi katra nots, kur kāpinājumi un kritumi balsīm bijuši par ātriem vai lēniem. Tas viņu uzdevums. Es tikai varu teikt, koncerts bija vienreizēji skaists un tāds, kas sasildīja katra latvieša sirdi. Kaut uz mirkli aizmirsām, ka dzīvojam uz akmeņiem un asfalta. Aizmirsām, ka gandrīz jau divus gadu desmitus mūsu kājas nav minušas dzimtenes zemi. „Bērzs tīrelī," „Dūkņu sils," „Dainu zeme" un tā katra dziesma aizveda mūs Latvijas ārēs; acis piemiedzot, lai svešums netraucētu, redzējām Latvijas tīreļus, bērzus un purvus, jutāmies kā mūsu senajā dainu zemē.

Klausoties tautas dziesmu „Tek saulīte," sirdī iedūrās un ilgi palika skaudrs dzelonis: esam bāri, no kuŗiem saule aizgriezusi savu gaišo un silto vaigu. Drusku labāk ap sirdi jau metās, kad klausījāmies nākošo dziesmu „Aiz krūmiņa aizvējiņā." Radās pārliecība, ka katrai saulei ir ēna, katram ziemeļu vējam aizvējš. Un, laikam, tāpat juta tie daudzie koncerta apmeklētāji, kas nomierinājās tikai tad, kad abas šīs dziesmas bija atkārtotas.

Lai Dievs dod izturību un gribas spēku Dziesmu vairoga korim un tā nenogurstošajam diriģentam A. Kalnājam vēl ilgi sildīt latviešus ar latvisko dziesmu! Lai Dievs dod, ka viņi nedomātu pārāk ilgi un atkal jo drīz atvestu mums ciema kukulim savas dziesmas, kuŗas silda un spraigu uztur garu. Un abu pēdējo — siltumu un spraigumu mums svešumā trūkst visvairāk. Dienišķo maizi savai miesai spējam sagādāt katrs pats, bet ar sirdi un garu galā tikt bieži vien vienam pašam nākas grūti.

Ella Andersone

Toronto DV nodaļas darbinieki izsūta Ziemsvētku kartītes pasūtinātājiem: no kreisās — V. Zvanītāja, J. Treijs, K. Riekstiņš, R. Purviņš, K. Deklavs, A. Čivzelis (nosegts) un A. Hovele.

Foto: JAK

KALAMAZŪ LATVIEŠU BIEDRĪBAI 15 GADU

Viens no dibinātājiem, pirmais ievēlētais Kalamazū latviešu biedrības priekšnieks — komponists Jēkabs Poruks, nesagaidot šīs organizācijas 15 gadu jubileju, aizgāja aizsaules ceļos 1963. gada 19. augustā, bet 10 gadu atcerē teica šādus vārdus: „Lai cik necila citiem, tava aizmūžu tēvzeme ir tā, ko esi nesis sevī kā brīnumu un kas ir iznesusi arī tevi kā brīnumu." Šo vārdu teicējs, kaut nav vairs darba veicēju vidū, tomēr atstājis kā lielu mantojumu savas idejas un skaidri pateiktos vārdus organizācijai, kuŗa turpina viņa ievadīto gaitu.

Tieši tas, ka latviešu tauta saaugusi ar savu zemi un viena otru „iznesusi," ir raksturīgākais salīdzinājumā ar citām tautām. Liekas, ka tas dod dzenuli izturēt un pastāvēt arī svešatnē, kaut pašu zemes nav vairs zem kājām. Vai nav mūsu „brīnums" visas tās biedrības, apvienības, kopas vai kādas citas kopā turēšanās, kuŗās piedalīties aicināts ikviens tautietis, kas to vēlas un sevi atzīst un pieskaita savas tēvzemes piederīgajiem? Pēc vairāk nekā 20 gadiem, kopš esam šķirti no savas zemes, mūsu cietokšņi — biedrības un organizācijas, kas kā saliņas izbārstītas pa plašo pasauli, uzrāda tendenci arī nākotnē, kopā turoties, pastāvēt. Lai cik necilas šīs saliņas citiem, mūs tās nes kā brīnumu, un mēs nesam tās, kaut zem kājām neminam mūsu aizmūža zemi.

„Protams, kad zudis dzimtās zemes pamats zem kājām, šādas organizācijas darbs ir jo grūts, sevišķi tādēļ, ka sabiedriskā darba darītāju nekad nav bijis daudz, bet kritizētāju nav trūcis. Tomēr ir cilvēki, kas šādu darbu uzņemas un strādā dažreiz par diviem," tā darbu raksturo pašreizējais Kalamazū latviešu biedrības pr-ks Jēkabs Grotēns, kuŗš no 15 darbības gadiem pēdējos 9 darbojies par priekšsēdi. Šobrīd ar optimistisku noslieci viņš pārliecināts, ka par biedrības pastāvēšanu nākotnē nav šaubu. „Ja mūsu apvienotājas — lokālās saliņas — tik cieši turas ap lielo apvienību — Amerikas latviešu apvienību — un bez tam vēl latviešu biedrības šaurākā lokā izveidojušas kopējas apspriežu sanāksmes, tas viss norāda vienības gribu — gatavoties nākotnei," ir J. Grotēna atzinums par pašreizējo situāciju. Runājot par Kalamazū biedrības aizvadītajiem gadiem, viņš cita vidū pastāsta, ka tā nodibināta māc. J. Laupmaņa ierosinājumā (viņš bija pirmais goda biedrs, miris 1964. gada 25. jūlijā). Dibināšanas sapulcē (1950. gada 30. jūlijā) piedalījušies 95 tautieši, bet biedru skaits visus šos gadus svārstījies ap 200, kas tomēr nav uzskatāms par pietiekošu šīs kolonijas latviešu skaitam. Bez J. Poruka un J. Grotēna biedrības priekšsēži bijuši vēl K. Brūveris, P. Austriņš un J. Salna, bet pašreizējais valdes sastāvs šāds: O. Reinvolds, K. Kļaviņš, E. Pavasars, A. Āboliņš un A. Polis. Dāmu komiteju vada H. Pole. Biedrība apsaimnieko un pārvalda Latviešu namu, kuŗš izmaksāts jau 1960. gadā un daļēji apmierina latviešu sabiedriskās vajadzības. Jau 1959. gadā noorganizēts sarīkojumu cikls uz abonentu sistēmas pamata, kas darbojas ar labiem panākumiem. Rīkoti piemiņas akti, kultūrāli un mākslas sarīkojumi. Biedrība aktīvi atbalsta ALAs darbību, sūtījusi uz visiem tās kongresiem savu pārstāvi un izplatījusi dažādus rakstus ASV valsts amatpersonām, apgaismojot komūnismu. Ja vajadzība prasījusi, biedrība uzņēmusies reprezentēt un runāt visu kolonijas latviešu vārdā.

15 gadu darbības atceri biedrība izvēlējusies rīkot tieši pēc Latvijas valstssvētku akta — 20. novembra vakarā — savā namā ar kopēju svētku mielastu, kuŗā aicināts ikviens kolonijas tautietis.

V. B.

UZ DŽUNGĻU VALSTĪM

VAIRONIS BĒRZIŅŠ DODAS JAUNĀ DĒKU CEĻOJUMĀ

Jau trešo reizi pasaules ceļojumā dodas torontietis Vaironis Bērziņš, kas šoreiz nolēmis izpētīt dzīves apstākļus Meksikā un vairākās Centrālamerikas valstiņās.

Savā 3000 jūdžu garajā ceļojumā V. Bērziņš dodas ar automašīnu, par gala mērķi izraugoties Panamu, kas slavena ar savu kuģu satiksmes kanāli. Bet lai tiktu līdz Panamai, uzņēmīgajam ceļotājam nāksies pavadīt ceļā vairāk nekā trīs mēnešus. Šajā, paredzams, piedzīvojumiem bagātajā ekskursijā ietilps visas redzamākās Centrālamerikas valstis — Gvatemala, Hondūras, Salvadora, Nikaragva, Kostarika un Panama.

Šis būs arī pirmais gadījums, kad kāds Toronto latvietis nolēmis „upurēt" savu Mercedes mašīnu, izmantojot ceļojumam vēl samērā mazpopulāro Inter-American auto ceļu. Pēdējais, kas pieder pie PanAmerican ceļu sistēmas ziemeļu posma, ir 3000 jūdžu gaŗš un sākas jau Teksasā pie Laredo.

„Šķiet, ka ceļojuma grūtākais posms sāksies tikai Meksikas-Gvatemalas pierobežā," saka V. Bērziņš, kas pirms nepilna gada atgriezās Toronto no sava otra pasaules ceļojuma. „Šīs 1500 jūdzes līdz Panamai, varbūt, nāksies veikt uz ēzeļa muguras vai ar velosipedu, ja mašīna atsacīsies klausīt uz lietus izskalotajiem ceļiem."

Kaut V. Bērziņš mīl jokot par Centrālamerikas sliktajiem ceļiem, nevienam nav noslēpums, ka tieši starp Nikaragvu un Panamu galvenais (un vienīgais) ceļš ir bēdīgā lietošanas stāvoklī, it īpaši, ja kādā no minētajām valstiņām sākas lietus periods. V. Bērziņš vēl noskaidrojis, ka starp Gvatemalu un Panamu ceļa zīmju tikpat kā nav. „Tādā gadījumā orientēšanās nakts laikā ir gandrīz neiespējama," saka pasaules apceļotājs, kas divu gadu laikā jūtami pieradis pie provizoriskiem lauku ceļiem, džungļu „ērtībām" un mežonīgas dabas.

Amerikāņu automobiļu apvienība (AAA) savā pēdējā gadskārtējā tūristu informācijas biļetenā iesaka pagaidām atturēties no Inter-American autoceļa lietošanas. „Bet tiem, kas grib pavadīt ceļā 12—14 stundu bez ēšanas un atpūtas, riskēt ar automašīnas sabojāšanu un citām neērtībām, šis var izvērsties par vienu no dēkainākajiem un interesantākajiem ceļojumiem," filozofiski piezīmē izdevums.

Par spīti šiem brīdinājumiem, V. Bērziņš atstāj Toronto jau šai nedēļā, lai dotos izplānotajā ceļojumā. Pirms došanās uz Meksiku viņš pavadīs pāris nedēļu ASV, apciemojot draugus un paziņas. „Pēc tam gan tiešā ceļā uz Panamu," saka pasaules apceļotājs, kas paredzamos dēkainos piedzīvojumus iecerējis uzņemt krāsu filmās, lai tās vēlāk izrādītu Toronto latviešiem.

Iespējams, ka ceļotājs mēģinās arī nokļūt līdz slavenajai Darien ceļu izolācijai. Tas ir 450 jūdz gaŗš pārtraukums Pan-American ceļu posmā pie Čepo, Panamā. Šai gabalā ir vienīgi kalni, upes un neapdzīvoti džungļi.

„Vienīgais veids, kā nokļūt uz Kolumbiju ir kuģītis vai prāvāka laiva," intervijas nobeigumā piebilst dēku meklētājs.

Aleksandrs Kalniņš

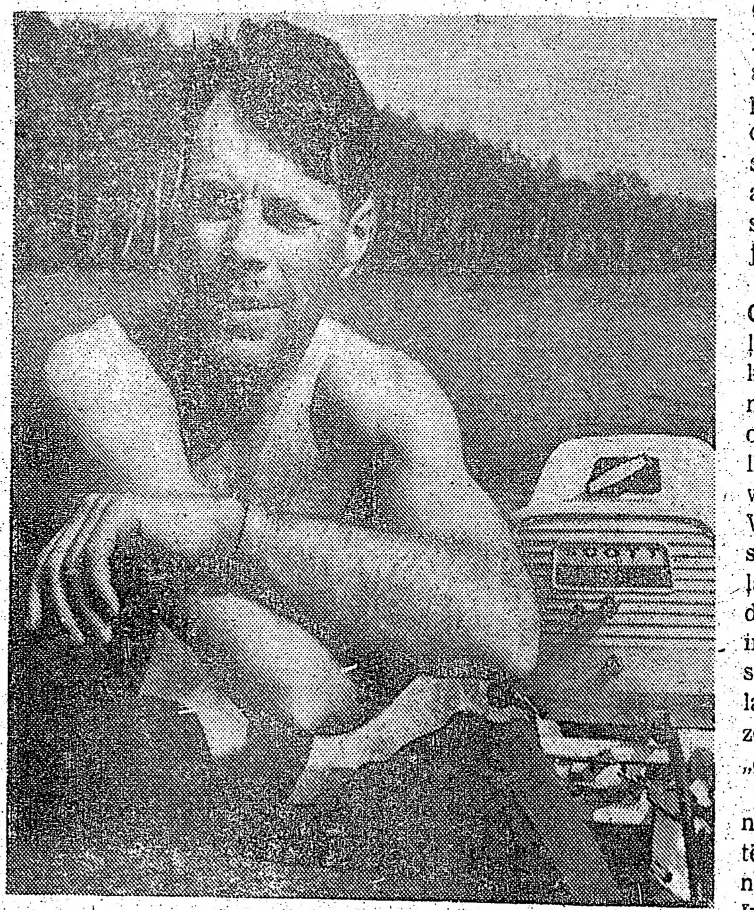

Pasaules apceļotājs Vaironis Bērziņš, kas dodas jaunā ceļojumā, šoreiz bez lidmašīnu izmantošanas.

Foto: A. Kalniņš

Toronto studenšu korporāciju kopas rīkotajā tējas vakara loterijā mākslinieka O. Grebžes dāvāto gleznu laimēja A. Lazdiņš (pa kreisi). Uzņēmumā viņš laimestu saņem no studenšu korporāciju kopas seniores Ziplānes un studentu kopas seniora A. Rāviņa.

Foto: JAK

GRAND RAPIDI

● Radu un draugu pulkā 30. oktobrī savā lauku saimniecībā pie Grand Rapidiem agr. Pēteris Finartijs atskatījās uz 60 mūža gadiem. Pēc Madonas vidusskolas beigšanas jubilārs 1925. g. iestājies LU lauksaimniecības fakultātē, kuŗu beidza 1932. g. ar agronoma gradu, bet Latvijas kara skolā ieguvis leitnanta dienesta pakāpi. Ilgus gadus sastāvējis 9. Madonas aizsargu pulkā, kur vēlāk bijis ķīmiskā dienesta priekšnieks un rotas komandieris. Studijas beidzis, strādāja par ... kurbiešu instruktoru, bet ... g. aicināts par Šaikavas ... skolas pārzini, nākošā gadā ... celts par Stāmerienas lauksaimniecības un pamatskolas vadītāju. 1949. g. rudenī P. Finartijs izceļoja ASV.

● Viktorija Zīmele beigusi medicīnas technoloģijas skolu pie St. Mary slimnīcas un ieguvusi atticīgu apliecību kā reģistrēta darbiniece šai nozarē. Viņa saistījusies darbā tai pašā slimnīcā.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Korporāciju kopa Ņujorkā ievēlējusi prezidiju 1965./66. gadam: seniors A. Zālītis (Tērv.), vicesen. K. Pētersons (Lett.) un sekretārs V. Midziņš.

KALAMAZŪ

● Latviešu biedrības rīkotais Latvijas valsts svētku akts notiks 20. novembrī plkst. 7.30 vakarā YWCAs namā — 211 S. Rose ielā (3. stāva auditorijā). Runu teiks Čikagas Latviešu biedrības pr-ks V. Vīksniņš. Mūzikālajā daļā piedalīsies koris Dziesmu Vairogs dir. Arnolda Kalnāja vadībā. Sarīkojumā ieeja pret ziedojumiem. Tūlīt pēc akta Latviešu b-bas namā (2319 Amherst ielā) notiks Latviešu b-bas 15 gadu darbības atcere ar kopēju svētku mielastu.

INDIANAPOLE

● Uz aizvadītiem 85 mūža gadiem 13. novembrī atskatījās tautskolotājs Augusts Tikiņš. Par spīti gadu nastai, viņš palicis uzticīgs skolu darbam, kam jau nokalpojis vairāk nekā 60 gadus. Ar maziem pārtraukumiem viņš vēl arvien darbojas vietējā latviešu skolā. Jubilārs tautskolotāja tiesības ieguvis 1901. g., pabeidzot Pleskavas skolotāju semināru. Pirms pirmā pasaules kaŗa darbojies par skolotāju Dzērbenes un Ļaudonas draudzes skolās un par skolas pārzini Greiveru skolā Vecpiebalgā, bet plašākais darba lauks pavērās Krapes un Baldones skolās. Viņš te noorganizēja arī kori un vietējā draudzē pildīja ērģelnieka pienākumus. Bēgļu gaitās Vācijā bija skolotājs Mildorfas nom., tad izceļoja uz Sinsinati, ASV, bet vēlāk pārcēlās uz Indianapoli, kur tagad dzīvo savas meitas Maigas un znota Jāņa Elberta ģimenē.

O. K

KLIVLENDA

● DV mītnē 6. novembra vakarā pulcējās latviešu vecie un jaunie kaŗavīri, lai atzīmētu Lāčplēšu dienu. To atklāja veco strēlnieku kopas pr-ks J. Ozoliņš. Ievadīja māc. K. Brieža svētbrīdis. Sekoja LKOK A. Ēbeļa interesants referāts par dažādiem cīņu epizodiem Latvijas atbrīvošanas kaŗā. Lāčplēšus A. Ēbeli un R. Vārnu godināja un apsveica ar ziediem kaŗa invalidu kopas un DV dāmas. Oficiālo daļu beidza DV apvienības valdes locekļa V. Zemesarāja uzruna. Pie dāmu klātajiem galdiem vakara dalībnieki kavējās seno cīņu atmiņās.

● Apvienotās latviešu draudzes namā 7. novembrī sanāca kopējā apspriedē draudžu un organizāciju pārstāvji, izraugot prezidiju 4. ASV latviešu dziesmu svētkiem. Tajā ievēlēti: priekšsēdis K. Avens, sekretārs T. Berkulis, kasieris K. Miške un mākslas daļas vadītājs J. Ūdris. Sanāksmes dalībnieki dziesmu svētku rīcības komitejas prezidijam novēlēja Dieva palīgu un sekmes visu darbu veikšanā. Sēde notika lietpratīgā J. Bungas vadībā un noritēja lietišķi.

Lāčplēšu atceres vakara dalībnieki Klīvlendā: pirmās rindas vidū māc. K. Briedis, no viņa pa labi L. k. o. kavalieris A. Ebels, bet pa kreisi — R. Vārna.

Foto: P. Blūms

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Latvijas valsts svētkos novēlu būt vienotiem cīņā par dzimtenes brīvību!
V. PALMA

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

KANADAS BAZNĪCAS

Lūdzu klausīties latviešu garīgo raidījumu „Britiņš ar Dievu" savā 10. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261 — 4218.

Lūdzu klausīties latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p.p. Lūdz rakstīt „Sauciens no Golgatas", P.O. B. 285, Station „K", Toronto.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd. Toronto. Ont., tel. OX 9 - 3331 Toronto Sv. Andreja baznīcā

18. novembrī, pl. 7.30 vak. Latvijas valsts svētku dievkalpojums.

21. novembrī, pl. 3 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6 - 2510. Sv. Jāņa draudze tel. 921 -3327. 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

18. novembrī, plkst. 8 vakarā Latvijas neatkarības svētku dievkalpojums. Dziedās draudzes koris dir. J. Baruša vadībā. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas rīkots kopējs azaids dievnama zālē.

21. novembrī, plkst. 11 rītā Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola. Iesvētes mācība. Jauniešu grupa (13—16. g. v. nodarbības sākas plkst. 10 rītā.

28. novembrī, plkst. 11 rītā adventa dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7 - 2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

21. novembrī — Mirušo piemiņas dienā, dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola.

28. novembrī, plkst. 2 p. p. adventa dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma priekšiesvētes stunda jauniešu grupai.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

Ceturtdien, Valsts svētkos, 18. novembrī, plkst. 6.30 vakarā svētku dievkalpojums. Piedalās draudzes koris dirī A. Kārkliņas vadībā, Latviešu skola, skauti un gaidas. Pēc dievkalpojuma Latviešu skolas Valsts svētku akts.

21. novembrī, Mirušo piemiņas dienā, plkst. 11 pr. p. dievkalpojums ar dievgaldu.

LONDONA

Māc. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel. MU 5 - 5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzes Trīsvienības lut. baznī.

NORANDA

Norandas latviešu draudzes Valsts svētku dievkalpojums svētdien, 21. novembrī, pl. 4 p. p. United Church baznīcā. Prāv. A. Skrodelis.

SV. KATARĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. novembrī pl. 8.30 vakarā Latvijas valsts svētku dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš. Dziesmu lapiņas.

21 novembrī pl. 3 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš, dziesmu lapiņas.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīca 580 Portage Road.

5. decembrī, pl. 2 p. p. adventa laika dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancuver 8, B. C., tel. 224 - 5195.

Vankuveras latviešu ev. - lut. draudze.

Ceturtdien, 18. novembrī, plkst. 7.30 vakarā valsts svētku dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Dziesmu lapiņas. Pēc dievkalpojuma laicīgais akts baznīcas zālē.

21. novembrī, plkst. 3 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu Kitsilano baznīcā. Svētdienas skola.

5. decembrī, plkst. 3 p. p. adventa dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Svētdienas skola.

Sestdien, 11. decembrī, plkst. 4. p. p. Ziemsvētku eglīte bērniem un pieaugušajiem Graveley ielā pie Commercial. Šo eglīti draudze rīko kopīgi ar Britu Kolumbijas Daugavas Vanagu nodaļu.

Piektdien, 24. decembrī, plkst. 9 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums Kitsilano baznīcā.

MONTREALA

Māc A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9 - 3224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa

Trešdien, 18. novembrī, plkst. 8 vakarā Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums.

21. novembrī, plkst. 1.30 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

28. novembrī, plkst. 1.30 p. p. I adventa — Bībeles svētku dievkalpojums. Sprediķos Otavas dr. māc. Ed. Lange. Svētdienas skola.

5. decembrī, II adventa dievkalpojums, plkst. 1.30 p. p. Pēc dievkalpojuma Bībeles stunda.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484 - 8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

21. novembrī, plkst. 2 p. p. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

14. novembra dievkalpojumi: pl. 11 Jonkeru baznīcā valsts svētku noskaņā, māc. A. Ozols; pl. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš, Lāčplēšu pieminēšana.

Latvijas valsts svētkos, ceturtdien, 18. novembrī, pl. 8 vak. kopīgs svētku dievkalpojums Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, A. Ozols un O. Gulbis, solists, ērģelnieks Bruno Skulte.

21. novembrī Mirušo piemiņas dienas dievkalpojumi: pl. 11 Grīnvuda kapsētas kapellā, Bruklinā un pl. 2 Betlemes baznīcā ar dievgaldu māc. R. Zariņš; pl. 11 Jonkeru baznīcā ar dievgaldu māc. A. Ozols un pl. 2 Fernklifa kapsētas kapellā; Longailendā pl. 2 Portvašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā ar dievgaldu un pl. 5 Fārmingdēlē, Sv. Lūka baznīcā ar dievgaldu māc. K. Kronis un māc. O. Gulbis.

28. novembrī, pl. 2 Betlemes baznīcā garīgs koncerts, dziedās Skaidrīte Prince, pie ērģelēm Anatolijs Bērzkalns.

ČIKĀGA

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 9-8679.

18. novembrī, plkst. 7.30 vak. māc. A. Grietēns un māc. E. Caune. Pēc tam DV sanāksme ar tēju. Viesis DV priekšnieks V. Hazners.

21 novembrī, plkst. 11 no rīta. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. E. Lamberts un māc. E. Caune.

21. novembrī, plkst. 11 no rīta svētki Rose Hill kapos, Whittier, draudzes nodalījumā. Māc. E. Lamberts un māc. E. Caune.

28. novembrī, plkst. 11 adventa dievkalpojums. Māc. E. Caune. Pēc tam mācītāja referāts: „Bībeles tapšana."

AURORA

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

KLIVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā, Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

21. novembrī, plkst. 3 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu telpās svētbrīdis svecīšu gaismā ar mirušo piemiņas dienai piemērotu programmu. Dievkalpojumā sprediķos mācītāja amata kandidāts Viesturs Pavasars.

... lais Ziemassvētku tirdziņš Latviešu namā.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45 un H ielā.

adventa dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma sadraudzības brīdis, kurā runās L k o k plkv. J. Zeltiņš, un referātu par Andreju Pumpuru nolasīs L k o k V. Ozols. Kopējs azaids.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā, 1368 Pauline Blvd.

Tautiešus Latvijas valsts svētku dienā sveic

BENJAMIŅA
FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. E., Toronto 2 EM 3-6496

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIEŠU NAMĀ
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
491 College ielā Tālr. 924-2775

CANADA

KANADAS PAVALSTNIECĪBAS APLIECĪBAS DABŪJAMAS MAZĀ FORMĀTĀ

Katrs Kanadas pavalstnieks var iegūt maza formāta Kanadas pavalstniecības apliecību. Šī samazinātā apliecība ar īpašnieka ģīmetni un parakstu ir ērta un lietojama identitātes pierādīšanai. Tā viegli nēsājama kā kabatas grāmatiņā, tā rokas somiņā. Šī parocīgā apliecība maksā divi dolari.

Ja jūs vēlaties sīkāku informāciju par šīm Kanadas pavalstniecības apliecībām, kā arī, kā tās pieprasāmas, apjautājieties jums tuvākā tiesu iestādē, kur Kanadas pavalstniecību piešķir. Tās darbinieki jums labprāt pakalpos. Vai arī, ja tas jums ērtāk, rakstāt ar adresi:

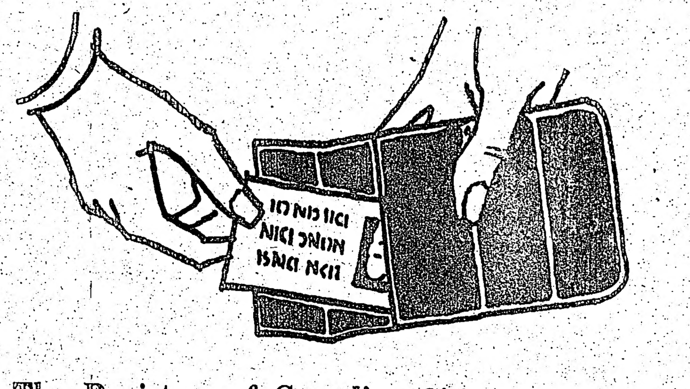

The Registrar of Canadian Citizenship,
Department of Citizenship and Immigration,
Ottawa, Ontario.

Tiesu iestādes, kur piešķir Kanadas pavalstniecību, atrodas: Moncton, N. B., Montreal, P. Q., Ottawa, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchener, London un Windzor, Ont., Winnipeg, Man., Edmonton un Calgary, Alta., un Vancouver, B.C.

J. R. Nicholson (paraksts)
Pavalstniecības un Imigrācijas Ministrs

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu — Sauciens no Golgatas dievkalpojumi ar priekšnesumiem pl. 7 vakarā Latviešu namā. Visi laipni ielūgti.

No 17.—28. novembrim — plkst. 8.30 vak. un 3.30 p.p. Kolonnādes teātrī, 131 Bloor ielā, Jaunkanadiešu teātris izrāda M. Gorkija „Padibenes."

19. novembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā LNAK rīko 18. nov. svinību — pieņemšanu.

20. novembrī — pl. 8 vak. Eaton auditorijā Latvijas valsts proklamēšanas atceres svētku akts un koncerts.

20. novembrī — pl. 10 Latviešu skolas Latvijas valsts svētku atceres akts.

21. novembrī — pl. 3 p.p. Kultūrvēsturisku filmu izrāde Latviešu namā — TLB.

21. novembrī — plkst. 2 bazārs par labu TLB sestdienas skolai Latviešu namā.

24. novembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

25. novembrī — plkst. 8.30 vak. pianista Ugas Granta (no ASV) klavieru vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

26. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK 15 gadu jubilejas izrāde J Raiņa „Zelta zirgs" Lawrence Park Collegiate Institute 125 Chatsworth Dr.

27. novembrī — no plkst 11 dienā līdz 7 vakarā Ziemsvētku tirdziņš un bazārs Sv. Jāņa draudzes baznīcas sarīkojumu telpās, 200 Balmoral Ave.

27. novembrī — pl. 7.30 vak. balle — bazārs Latviešu namā, Toronto latviešu katoļu vienības sarīkojums.

27. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK Raiņa „Zelta zirgs" izrāde Lawrence Park Collegiate Institute, 125 Chatsworth Dr.

28. novembrī — pl. 4 p.p. Latviešu namā Dantes jubilejas vakars. Ref. prof. L. Latkovskis, koref. N. Trepše.

4. un 5. decembrī — Kanadas Daugavas Vanagu tradicionā-

11. decembrī — pl. 8 vak. Čikāgas piecīšu koncerts Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

11. decembrī — plkst. 18.30 Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienības Kanadā atceres vakars. Ieeja pret ielūgumiem.

30. decembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

31. decembrī — pl. 9 vak. Jaungada sagaidīšana Latviešu namā. Rīko Latviešu nams A/S.

1966. g.

2. janvārī — Latviešu skolas Eglītes vakars.

22. janvārī — plkst. 7 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās TLTA ģimnazija r ī k o gadskārtējo Draudzīgā aicinājuma sarīkojumu.

29. janvārī, — Latviešu namā Preses Balle — LPB Kanadas kopa.

11 februārī mākslinieku vienības „Latvis" gadskārtējais karnevāls Columbus zālē.

16. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja latv. ev.-lut. draudzes koŗa 14. gadskārtējais koncerts Sv. Andreja baznīcā.

HAMILTONA, ONT.

20. novembrī — pl. 6.30 vak. Royal Connaught hotelī Valsts svētku akts — runās prof. P. Lejiņš.

11. decembrī — pl. 7.30 Strēlnieku vakars HLB namā, 16 Queen St. N., groziņu vakara veidā.

22. janvārī — pl. 7.30 HLMMK balle „Šalc zaļais mežs" Rainbow zālē, Sanford un King ielu stūrī.

SV. KATRĪNAS

28. novembrī — plkst. 3 pēcpusdienā DV nodaļas vanadžu kopas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš Atlanta hotelī.

31. decembrī — DV nodaļas vanadžu kopas Jaungada sagaidīšanas balle Beacon Motor Hotel telpās.

DV TEĀT…
15 GADU JUB…
Jāņa …
„ZELTA…
saulgriežu p…
Piektdien, 26. novembrī un ses…
sestdien, 4. de…
LAWRENCE PARK COLL…
125 CHAT…
PIEDALĀS CANADIAN JUNIOR …
FELIKSA LINTIŅA REŽIJA; …
MŪZIKU KOMPONĒJIS…
Biļetes iepriekšpārdošanā: DV GRĀMAT…
VENUS PUĶU…
CREST PUĶU…
Cenas: $3.00, $…
skolēniem pus…
Sarīkojuma vieta sasniedzama no …
autobusu; 1½ bloku no Avenue…

Lai Dievs svētī dzimteni un mūs…
iekšējā sadzīvē un vienotiem cīņā…
WESTLAK…

Sveicam tautiešus Latvijas valsts…
ERIC'S DELICATE…
375 Broadview Ave., HO 1-4473, …
ERIKS…

Sveicam Latvijas valsts neatkarības…
Latviešu apdrošināšanas aģentūru apvie…
Ilmars Andrejsons, C.L.U.
Valdemārs Bebris, B. A.
Arnolds Bērziņš, Eng.

SVEICAM TAUTIEŠUS VALSTS SVĒTK…
SAUCIENS NO GOLGĀTAS V…

A nozīmē **ACADI…**
pirmais dzērienu saraks…
(izvēlīgiem dzērējiem, p…
ACADIAN viskija un džina maigās, sātīgās garšas izcelsme slēpjas Jaunskotijas vēsturiskajā Annapolisas iele…
Tur, ielejas koši zaļajās nokārēs, legūs… īpašas kvalitātes labības šķirni, ko slavina vīndedžu meistari.
Tīrais, svaigais ūdens nāk no dziļiem pazemes avotiem … dzidrs un ledains…
Viskija baudītājs, kas to zina (tāpat džina cienītāji), vienmēr pieprasa ACADIAN firmas dzērienus.
Liec ACADIAN pirmā vietā *savā* sarakstā šodien.
ACADIAN DISTILLERS…
BRIDGETOWN, NOVA SCOTIA…

DV TEĀTRA KANADĀ
15 GADU JUBILEJAS IZRĀDE
Jāņa Raiņa
„ZELTA ZIRGS"
saulgriežu pasaka 5 cēlienos.

Piektdien, 26. novembrī un sestdien, 27. novembrī, pl. 8 vakarā; sestdien, 4. decembrī, pl. 2 dienā.

LAWRENCE PARK COLLEGIATE INSTITUTE TELPĀS, 125 CHATSWORTH DR.

PIEDALĀS CANADIAN JUNIOR BALLET DIANAS VORPAS VADĪBĀ; FELIKSA LINTIŅA REŽIJA; VALŽA VĀRES DEKORĀCIJAS; MŪZIKU KOMPONĒJIS ALFRĒDS ŠTROMBERGS.

Biļetes iepriekšpārdošanā: DV GRĀMATNĪCĀ (Latviešu namā), VENUS PUĶU VEIKALĀ, CREST PUĶU VEIKALĀ.

Cenas: $3.00, $2.50, $2.00, skolēniem puscenas.

Sarīkojuma vieta sasniedzama no Eglintonas pazemja ar North Town W autobusu; 1½ bloku no Avenue Rd. uz rītiem, pa Lawrence Ave.

Pasaules slavenā
IDLA VINGROTĀJU GRUPA
no Zviedrijas

pirmdien, 22. novembrī, pl. 8 vak. Massey Hall, Toronto.

Ieejas kartes $2.00 un $3.00

Iepriekšpārdošana 19., 20., 21. un 22. nov. Massey Hall pie kases.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS · NOTĀRS

263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)

TEL WA 2-6112, 2-6111.

ĀBOLUS UN ĀBOLU SULU
PIEDĀVĀ no savas farmas bušeļos sākot ar $1.50. (Dažādas šķirnes)

27. Thorncliffe Ave., Toronto 6,

HO 1-2593

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251.

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.

Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

MATUS
Ja kāds vēlētos pārdot matus, tad apgriežam par brīvu un maksājam fantastisku atlīdzību

Zvaniet dienā 366-1817 vakaros LE 1-5228 Mr. CARLOS

Lai Dievs svētī dzimteni un mūs — būt taisnīgiem, godīgiem iekšējā sadzīvē un vienotiem cīņā par dzimtenes atbrīvošanu!

WESTLAKE MARINA
KONST. KĀRKLIŅŠ

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

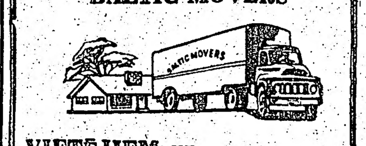

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM

Tel. LE 4-1403, Toronto.

IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba ar atsevišķu virtuvi, ledusskapi un elektrisko plīti. $10.00 nedēļā.

Zvanīt pēc pl. 5 vakarā tel 534-7056

Sveicam tautiešus Latvijas valsts svētkos!
ERIC'S DELICATESSEN
375 Broadview Ave., HO 1-4473, Toronto.

ĒRIKS OZOLIŅŠ.

BROADVIEW — DANFORTH
izīrējamas
2 istabas un virtuve.

Zvanīt HO1—2593, Toronto

Sveicam Latvijas valsts neatkarības dienā

Latviešu apdrošināšanas aģentūru apvienība Toronto

Ilmārs Andrejsons, C.L.U.

Valdemārs Bebris, B. A.

Arnolds Bērziņš, Eng.

SVEICAM TAUTIEŠUS VALSTS SVĒTKOS!

SAUCIENS NO GOLGĀTAS VADĪBA

Sveicam Latvijas valsts neatkarības dienā
Steel City Sheet Metal Co. Ltd.
Superior St., pie Woodward St.,

Hamilton, Ont. tel. LI 7-0146

JĀNIS BĒRZIŅŠ, kasieris - sekretārs

Sveicam Latvijas neatkarības dienā!

AUSTRA ŠMITS
Dāmu frizieŗsalons
737 Bloor St. W. Toronto LE 5-6792

ADOLFA KRISTAPSONA
GAĻAS UN GAĻAS IZSTRĀDĀJUMU VEIKALS- DARBNĪCA
1095 Queen St. E. Toronto, Ont. HO 6-5152
O. INDZERS

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont) Toronto, LE 2-9068

I. JANKOVSKIS — Real Estate
93½ Roncesvalles Ave., Toronto
LE 6-0142 LE 5-4455

PAVASARA KONDITOREJA
361 Roncesvalles Ave., Toronto LE 1-7353
S. ČUKULS

LAIMONS AUTO SERVICE
603 Gerrard St. E. Toronto, Ont. 466-0540.

ARMANDA KRŪMKOKA
MŪZIKAS STUDIJA
58 Bowood Ave., Toronto 12, tālr. 485—3548

CREST FLORISTS
567 Mt. Pleasant Rd., Toronto.
HU 7-0491.

BROADVIEW delikatešu veikals
105 Danforth Ave., Toronto, HO 5-9905.
AUSMA MIĶELSONS.

RPM ELECTRIC
180 Woburn Ave., Toronto 12
Rudolfs Purvs HU 3-1640

EXCLUSIVE DELICATESSEN
43 Mulock Ave., Toronto tālr. 766-8007
J. MISKINS

Rota, rota, skaista rota —
Kas tev' skaistu darināja?
To darija veikli pirksti,
Pati daiļa nesējiņa. (t.dz.)

ALEKSANDRS GUGĀNS
Rotkalis - daiļamatnieks
25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont. tālr. 444-4033

A nozīmē ACADIAN
pirmais dzērienu sarakstā (izvēlīgiem dzērējiem, protams)

ACADIAN viskija un džina maigās, sātīgās garšas izcelsme slēpjas Jaunskotijas vēsturiskajā Annapolisas ielejā.

Tur, ielejas koši zaļajās nokārēs, iegūst īpašas kvalitātes labības šķirni, ko slavina vīndedžu meistari.

Tīrais, svaigais ūdens nāk no dziļiem pazemes avotiem . . . dzidrs un ledains.

Viskija baudītājs, kas to zina (tāpat džina cienītājs), vienmēr pieprasa ACADIAN firmas dzērienus.

Liec ACADIAN pirmā vietā *savā* sarakstā šodien.

ACADIAN DISTILLERS
BRIDGETOWN, NOVA SCOTIA

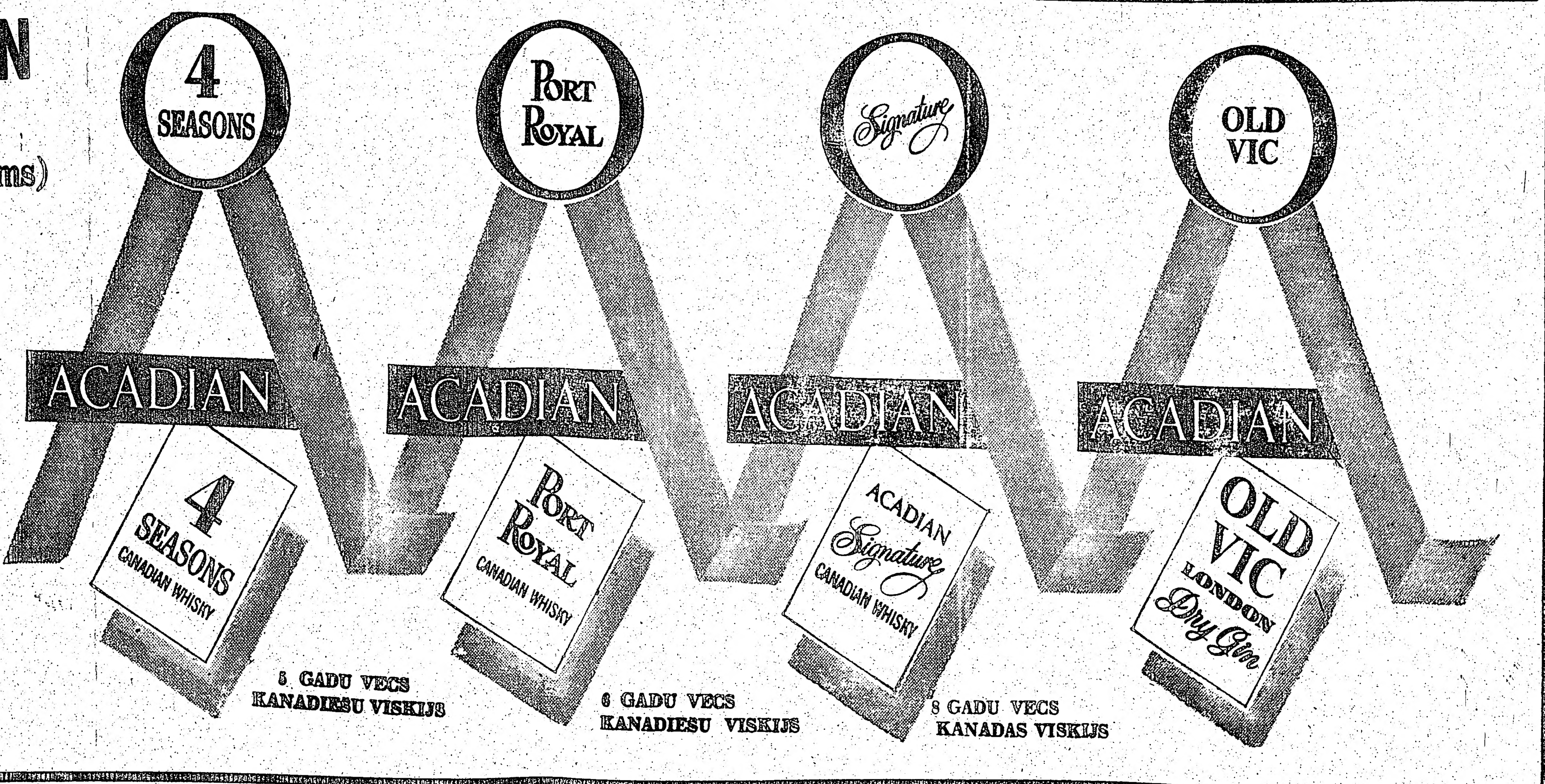

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO1-1114 mājās 425-4162

Vēlam neaizmirst tos cīnītājus, kuri smagās cīņās iznesa dzimtenes brīvību 1918. gada 18. novembrī.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

LATVIJAS VALSTS SVĒTKU ATCERE HAMILTONĀ
20. novembrī, pl. 6.30 Šeraton zālē Connaught hotelī
SVĒTKU RUNU TEIKS PROF. P. LEJIŅŠ NO VAŠINGTONAS
Piedalās: Viru koris Viesturs dir. J. BARUŠA vadībā
Pēc akta B A L L E. Ieeja uz aktu pret ziedojumiem, uz balli — $2.00.
LNJAK biedriem, uzrādot kartīti — puscena
Visus laipni ielūdz: HLB — DV — ROTA

Skaņu plates
LP — 33 1/3 RPM
Pēteris Lielzuika, tenors — Par katru stundu $4.50
1. Par katru stundu, Mocekļi, Lūgšana, Tu augstais Dievs, Latvju bāru dziesma, Aglona.
2. Visspēcīgais, Visvarenais, Lūgšana, Šūpļa dziesma, Gaisma un Lūgšana no kantātes Tēvijai Ērģeļu pavadījumā.
Vera Leinvēbere, klavieres $5.25
Jāzepa Vītola — Variācijas,
T. Ķeniņa — Sonāta.
+ 3% P.S.T.
Dabūjamas DV Grāmatnīcā, 491 College St, Toronto 4, Ont.

Dieva mierā aizgājis Fraternitas Cursica dibinātājs
filistrs
Reinholds Veinbergs
dzimis 1916. gada 4. jūnijā Bukaišu pagastā, miris 1965. gada 14. novembrī Toronto

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu

Fraternitas CURSICA

SPORTS

BSF KANADĀ JAUNS PRIEKSSĒDIS — VALDIS PRIEDĪTIS

Baltiešu sporta federācija Kanadā ir vecākā šāda veida organizācija brīvajā pasaulē, jo darbojas kopš 1950. gada. Ž. Zentiņš, kas darbojas federācijā kopš tās dibināšanas, pēdējā sēdē atteicās no priekšsēža amata, kurā bijis daudzus gadus. Ne lietuviešu, ne arī igauņu delegācijas neatrada kandidātus priekšsēža amatam, kādēļ federācijas vadīšanu atkal nācās uzņemties latviešiem. Valdi Priedīti, kas 6 gadus pildījis sekretāra amatu, vienbalsīgi ievēlēja par BSFK prezidija priekšsēdi. Ž. Zentiņš paliek federācijā kā loceklis. Sekretāra amatam izraudzīja trešo latviešu delegācijas locekli Gunāru Gubiņu, bet kasieŗa pienākumus atstāja līdzšinējam kasierim — lietuvietim V. Beretam.

Kārtējo baltiešu sporta svētku sarīkojuma laiku nolēma izvēlēties pēc sporta sarīkojumu kalendāra saskaņošanas Ziemeļamerikas baltiešu sporta federācijas sēdē Klīvlendā, kurā no Kanadas piedalīsies Ž. Zentiņš, iespējams, arī V. Priedītis, bet no ASV V. Baumanis.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS
dabūjamas DV grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Ģen. O. Dankers — Lai vēsture spriež tiesu, atmiņas	$4.50
A. Šilde — Bez tiesībām un brīvības	$7.50
I. Grebzde — Māsas, rom.	$6.00
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
J. Plaudis — Ložmetēju rota, rom.	$4.00
A. Bērziņš — Unpunished Crime	$5.75
A. Dziļums — Aklā ezera velns, rom.	$5.00
Dz. Zeberiņa — Cepumi — kā nekad!	$5.50
H. Bells — Biljards pusdesmitos, rom.	$4.00
I. Gubiņa — Gandrīz karaliene	$4.00
G. Janovskis — Bez ceļa, impresijas	$3.50

Ceturtdien, 25. novembrī, plkst. 8.30
LATVIEŠU NAMA ZĀLĒ
PIANISTS
UGA GRANTS
Šīs sezonas abonementa kartes ir izpārdotas.
Atsevišķas ieejas kartes šim koncertam nebūs dabūjamas.
TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBA

Jaunākā skaņu plate 12"LP
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS
paša kokles pavadījumā iedziedājis
Antons KIVLENIEKS
Pieprasīt lūgts 964½ Bloor St. W, Toronto 4, Canada
Cena $5.— Ont. prov. + 15 c OST

S.&G. TIRE SERVICE
459 Roncesvalles Ave., Toronto
Tel.: LE 4-6602
Pārdodam: DOMINION ROYAL, DUNLOP un GOODRICH augstākās kvalitātes ziemas riepas, kā arī RITEŅUS par vairumtirdzniecības cenām.
● Vulkanizējam un atjaunojam jūsu vecās riepas.
● Elektroniska riteņu balansēšana. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz 8 vakarā. Sestdienās līdz 5 pēcpusdienā.
ZEMAS CENAS. GARANTĒTS DARBS. Latviešiem ATLAIDE.

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Politiskais apskats

Apvienoto nāciju drošības padome pieņēmusi rezolūciju, nosodot Rodēzijas balto minoritātes valdības vēlēšanos proklamēt neatkarību. Drošības padome lēmumu pieņēma ar 10 balsīm, Francijai atturoties.

Rodēzijas debates drošības padomē proponēja ASV, kas noliegušas ieroču sūtījumus uz Rodēziju. Pēdējās neatkarības gadījumā drošības padome aicināja visas valstis pārtraukt ar Rodēziju kā tirdzniecību, tā jebkādu saimniecisku un militāru palīdzību. Vienpusīgi neatkarīgai — bez Anglijas atļaujas — Rodēzijai tiktu liegta arī diplomātiska atzīšana.

Kā jau minēts, Francija no balsošanas atturējās. Tādēļ, saka franči, ka Rodēzijas problēma nav starptautiska, bet Anglijas iekšēja lieta. Alžīrijas kaŗa laikā Francija uzsvēra, ka Alžīrija nav starptautiska, bet Francijas iekšēja darīšana.

Neatkarīgi no AN drošības padomes, AN pilnsapuces vai Anglijas, Rodēzija neatkarību tomēr jau pasludinājusi. Afrikas valstu grupa Apvienotajās nācijās prasa ministru prezidenta Smita padzīšanu ar ieročiem. ASV un Anglija tam pagaidām pretojas. Ministru prezidents Vilsons cer, ka Rodēzijas iekšējās nesaskaņas novedīs pie Smita atkāpšanās. Iekšējais spiediens sagaidāms no Smita politiskajiem oponentiem. Ārējā spiediena pirmā fāze būs ieroču sūtījumu pārtraukšana. Galvenais tomēr ir Anglijas iespēja pārtraukt naftas piegādi. Ar to, protams, apstātos visa Rodēzijas saimnieciskā dzīve. Vienīgā valsts, no kuras Rodēzija var cerēt saņemt palīdzību, ir Dienvidafrika.

★

Nedēļas nogalē divas bēgļu motorlaivas, bruņotas automatiskiem ieročiem, uzbruka Kubas piekrastei. Kastro notikumā apvaino ASV valdību un amerikāņu centrālo pretizlūkošanas aģentūru.

Viena no motorlaivām tēmējusi uguni pret prezidenta Dortikas rezidenci, bet vairums ložu aizgājušas secen, trāpot tuvumā esošajam nacionālajam akvārijam.

Savā apvainojuma runā pret amerikāņiem Kastro lietoja stipru valodu: „Ko tad mēs varam darīt atbildīgu par šīm dumjībām, ja ne ASV valdību? Ko lai mēs apvainojam, ja ne centrālo pretizlūkošanas aģentūru, kas atbalstījusi visāda veida dumjības pret mūsu valsti?"

Kubas bēgļu organizācijas Miami paskaidro, ka tas bijis viņu roku darbs. Abas motorlaivas nebojātas atgriezušās savā Karību jūras bazē.

★

Nedēļas nogalē traģēdija piemeklēja izpriecas kuģi „Yarmouth Castle" ceļā no Miami uz Nasavu Bahamās. Kuģis nogrima apmēram četras stundas pēc ugunsgrēka sākšanās 110 jūdžu no Miami. Pēc pēdējiem datiem, vismaz 80 personu zaudējušas dzīvību, 19 ievainotas slimnīcā, 5 no tām kritiskā stāvoklī.

★

Otavu pārsteigusi ziņa, ka tikai 3 dienas pēc vēlēšanām no amata atkāpies finanču ministrs Valters Gordons. Šo notikumu saista ar viņa padomu ministru prezidentam Pirsonam izsludināt vēlēšanas. Tās, kā zināms, nedeva cerēto panākumu — liberāļu vairākumu parlamentā, toties izsaukušas plašu kritiku. Vai nu brīvprātīgi, vai arī zem spiediena, bet Gordonam vēlēšanu iznākumā iznācis uzņemties grēkāža lomu. Politiskie lietpratēji galvaspilsētā paredz drīzas un tālejošas pārmaiņas ministru prezidenta liberāļu valdībā. Viens no ekonomiskajiem posteņiem — tirdzniecības un finanču ministra amatu pieprasījusi Kvebekas grupa. Zināmi stāsta, ka pēc Gordona aiziešanas valdību gatavojas atstāt arī vēl citi ministri. Puslidz droši varot rēķināties ar Favro un Lamontana izstāšanos no kabineta.

★

Formozas šaurumā notikusi jūras kauja starp komūnistu un nacionālistu Ķīnas spēkiem, kurā nacionālisti pusē dzīvību zaudējuši vairāk nekā 100 jūrnieku. Kauja notikusi starp komūnistu lielgaballaivu un kādu nacionālistu mīnu meklētāju, kas kaujā nogremdēts. Nav nekādu ziņu, ka kāds būtu izglābies.

Viena kauja, bet divi stāsti. Pēc nacionālistu versijas, nogremdētais mīnu meklētājs un kāda lielgaballaiva nogremdējusi 4 komūnistu lielgaballaivas, bojājot piekto. Pēc komūnistu versijas mīnu meklētāju nogremdējis kāds konvoja pavadkuģis, kamēr pārējās komūnistu vienības bojājušas zemūdeņu iznīcinātāju Tungtai. Kauja notikusi iepretim Fukirnas provincei, nacionālistiem iebrūkot komūnistu Ķīnas territoriālajos ūdeņos.

D. V.

Indonēzijas armija tīra komūnistus

Prezidents Sukarno vēl nav gāzts, bet viss, par ko viņš iestājies, tagad burtiski iznīcināts. Komūnistu pretestības Jāvas salas vidienē vairs nav. Palikušas tikai atsevišķas terroristu bandas, bet arī to iznīcināšana ir tikai laika jautājums.

Jāvu Indonēzijas 3000 salu vidū pēc nesekmīgā apvērsuma 30. septembrī par savu jauno bazi bija izvēlējušies komūnisti, kuru iznīcināšanai Jāvas kalnainajā vidienē armijas vadība nosūtījusi 4 kājnieku un divus izpletņu lēcēju bataljonus.

Indonēzijas 3 milj. lielās komūnistu partijas priekšsēdis Aidits nav manīts jau kopš dienas pirms apvērsuma. Viņa vārds nav dzirdēts arī komūnistu pretestības kustībā. Indonēzijas armijas vadība domā, ka pēc nesekmīgā apvērsuma viņš atradis patvērumu komūnistu Ķīnā, — zemē, kur tika kaldināti apvērsuma plāni.

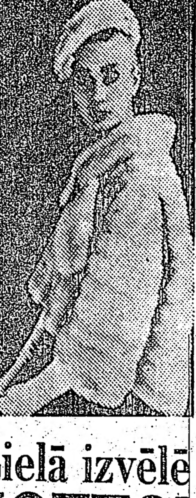

Lielā izvēlē
MOTTON FURS
ļoti mērenas cenas
349 Roncesvalles Ave. TORONTO
Tel. LE 5-1393

Britu laikraksts par Francijas lomu Eiropas aizsardzībā

Britu presei ir viena laba īpašība: liela iecietība pret citu uzskatiem. Kaut arī tai ir spilgti izteiktas antipatijas pret dažiem politiķiem, tomēr arī pretēju uzskatu aizstāvji var brīvi izteikt savas domas britu laikrakstos. Generālis de Golls britu presei ir ļoti nepatīkama persona, kādēļ katru viņa soli sīki iztirzā un kritizē. Kaut de Golls ir „neatminama mīkla" pat savai tuvākai apkārtnei, tomēr britu žurnālisti liekas labi informēti par viņa nodomiem!... De Gollam briti pārmet pret ASV vērstu politiku, novēršanos no NATO u. c.

Nesen laikrakstā „The Scotsman" parādījās tomēr pavisam citādā garā sastādīts raksts — sakarā ar Francijas aviācijas komandieŗa generāļa Andrē Martina ierašanos Londonā. Šīs vizītes laikā izrādījies, ka franču generāļa ieskati galvenajos vilcienos sakrituši ar angļu militāro speciālistu domām jautājumā par Eiropas aizsardzības izveidošanu. Raksta autors pasvītro, ka Francija bijusi viena no pirmajām valstīm, kas uzsākusi atomu pētniecību pirms kaŗa. Jau pirms otra pasaules kaŗa Francijas aizsardzības politika bijusi vērsta tikai pret iespējamu vācu uzbrukumu. Pēc kaŗa Francijā kādu laiku vēl dominējušas bailes no Vācijas, bez tam Francijai bijusi vajadzīga atomieroču aizsardzība pret iespējamu komūnistu uzbrukumu. 1954. gadā Francijai radušās pirmoreiz šaubas par ASV palīdzību briesmu laikā, jo kritiskā brīdī Indokīnas kaŗā franči nesaņēmuši amerikāņu palīdzību. Sakarā ar to, Francijas aizsardzības resora vadītāji uzsākuši apspriedes par Francijas atomspēku izveidošanu. Viņu argumenti bijuši šādi: ja ASV toreiz kavējušās palīdzēt Indokīnas kaŗā, tad tāpat tās varētu kavēties ar savu palīdzību arī Eiropai kritiskā brīdī. Raksta autors nešaubās, ka franču atomieroču spēks būs pietiekoši iedarbīgs: Francijas atombumbas būšot 3 reizes lielākas par to, kas nomesta Hirosimā. Par spīti Francijas aktivitātei savas aizsardzības izveidošanā, tā necenšoties pēc pilnīgas neatkarības militārajā laukā: Francijas aizsardzības spēku vadītāji esot pārliecināti par NATO un ASV palīdzības nepieciešamību. Generāla Martina atomieroči neesot domāti Francijas izolācijai, bet ciešākas Eiropas valstu un Nato integrācijas izveidošanai, pie tam ar mērķi — panākt, lai Francijai NATO apvienībā piekristu līdzvērtīga loma ar Britaniju.

A. A.

Generāla de Golla pēdējā mīlestība.
Ed. Keiša karikatūra LA

Ungāru balva dep. Dervinskim

Ungāru brīvības cīnītāju federācija savu Brīvības balvu 1965. gadam piešķīrusi ASV kongresa loceklim Edvardam J. Dervinskim, republikānim no Ilinojas. Reizē ar to balvas pasniedzēji izteikuši pateicību par deputāta Dervinska līdzšinējo darbu un nelokāmo stāju pret komūnismu, kam pamatā likta prasība pēc visu apspiesto tautu neatkarības atgūšanas. Dervinskis ir ASV kongresa ārpolitikas komitejas loceklis, specializējies Austrumeiropas problēmās, un neatlaidīgi prasa ASV ārpolitikas maiņu, kas izteiktos pozitīvā un efektīvā veidā tieši attieksmē uz šo zemeslodes stūrīti.

Veselības ministrs slavē Centrālo slimnīcu sanāksmē O'Keefe Centrā, kuru apmeklē Centrālās slimnīcas draugi un labvēļi.

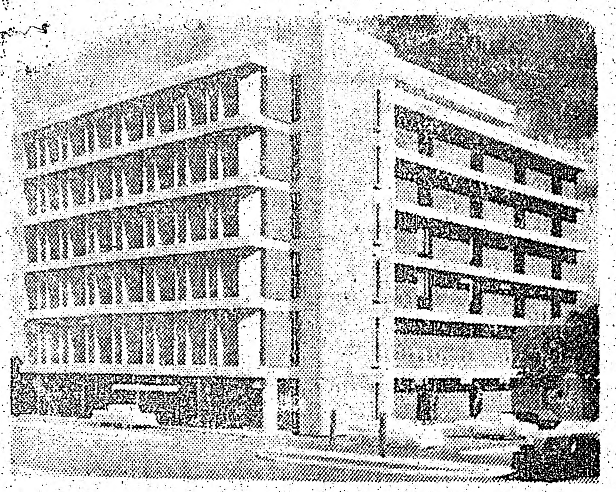

Jaunās Centrālās slimnīcas modelis. Slimnīcu atklās Toronto 1967. gadā.

Sanāksmē O'Keefe Centrā, kurā pulcējās Centrālās slimnīcas atbalstītāji un sabiedrības pārstāvji, veselības ministrs M. B. Dymond norādīja, ka Centrālā slimnīca pirms 8 gadiem uzsāka darbību ar tikai 32 gultām. To cēla brāļi Dr. Pauls un Dr. Džons Rekai, ieceļotāji no Ungārijas, kuŗi vēlējās it īpaši gādāt par jaunkanadiešiem, kuŗiem valodas grūtības. Viņu slimnīca, kurā runāja 25 valodas, guva popularitāti, gultu skaitu palielināja uz 73, 1961. gadā pievienoja jaunbūvi. Visu to sasniedza bez sabiedrības līdzekļiem.

Pašlaik Centrālā slimnīca apkalpo pāri par 5000 pacientu gadā, pēdējā gadā tur notikušas vairāk kā 900 dzemdības. Slimnīcas lielais sasniegums, kā arī tās ārsti un medicīniskais personāls pelnījuši, ka slimnīcu pārvērš no privātas par sabiedrības dziedniecības iestādi. Slimnīcai piešķirts pabalsts, palielinot gultu skaitu uz 175. Projekts radījis lielu atsaucību jaunkanadiešos. Dažādas etniskās grupas jau izveidojušās draugu komitejas, lai atbalstītu slimnīcas jauno pārvaldi turpmākajā darbā.